

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA [YVES BOTA] SECINĀJUMI,
sniegti 2012. gada 11. decembrī¹

Apvienotās lietas C-274/11 un C-295/11

**Spānijas Karaliste (C-274/11) un
Itālijas Republika (C-295/11)
pret**

Eiropas Savienības Padomi

Prasība atcelt tiesību aktu — Atļauja uzsākt ciešāku sadarbību LES 20. panta un LESD 329. panta izpratnē, lai izveidotu “vienotu patentu” — Prasība atcelt tiesību aktu kompetences neesamības, pilnvaru nepareizas izmantošanas un Līgumu pārkāpuma dēļ — Eiropas intelektuālā īpašuma tiesību ieviešana — LESD 118. pants — Ekskluzīva vai dalīta kompetence

1. Ar saviem prasības pieteikumiem Spānijas Karaliste (lieta C-274/11) un Itālijas Republika (lieta C-295/11) lūdz atcelt Padomes 2011. gada 10. marta Lēmumu 2011/167/ES, ar ko atļauj ciešāku sadarbību attiecībā uz vienas patentaizsardzības izveidi².

I – Atbilstošās tiesību normas

A – Primārās tiesības

1) Līgums par Eiropas Savienību

2. LES 20. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Dalībvalstis, kuras savā starpā vēlas izveidot ciešāku sadarbību jomās, kas nav Savienības ekskluzīvā kompetencē, var izmantot Savienības iestādes un īstenot šīs kompetences, piemērojot attiecīgos Līgumu noteikumus, ievērojot ierobežojumus un saskaņā ar kārtību, kas noteikta šajā pantā, kā arī Līguma par Eiropas Savienības darbību 326. līdz 334. pantā.

Ciešākas sadarbības mērķis ir veicināt Savienības mērķu sasniegšanu, aizsargāt tās intereses un pastiprināt integrācijas procesu. Visas dalībvalstis var iesaistīties šādā sadarbībā jebkurā laikā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 328. pantu.

2. Padome kā galējo līdzekli pieņem lēmumu, ar ko dod atļauju sākt ciešāku sadarbību, ja konstatēts, ka Savienība kopumā nevar pieņemt termiņā sasniegt šādas sadarbības mērķus, un ar noteikumu, ka tajā piedalās vismaz deviņas dalībvalstis. Padome pieņem lēmumu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 329. pantā paredzēto procedūru.”

¹ — Oriģinālvaloda – franču.

² — OV L 76, 53. lpp., turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”.

2) Līgums par Eiropas Savienības darbību

3. LESD 3. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Savienībai ir ekskluzīva kompetence šādās jomās:

- a) muitas savienība,
- b) iekšējā tirgus darbībai nepieciešamo konkurences noteikumu izveidošana,
- c) monetārā politika attiecībā uz dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir euro,
- d) jūras bioloģisko resursu saglabāšana saskaņā ar kopējo zivsaimniecības politiku,
- e) kopējā tirdzniecības politika.”

4. LESD 4. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Savienība dala kompetenci ar dalībvalstīm, ja Līgumos tai piešķirta kompetence, kura neattiecas uz 3. un 6. pantā minētajām jomām.

2. Savienības un dalībvalstu dalītā kompetence attiecas galvenokārt uz šādām jomām:

- a) iekšējais tirgus;

[..].”

5. Apstrīdētais lēmums ir pieņemts, pamatojoties uz LESD 329. panta 1. punktu, kurā ir noteikts:

“Dalībvalstis, kuras savā starpā vēlas izveidot ciešāku sadarbību kādā no jomām, uz ko attiecas Līgumi, izņemot ekskluzīvas kompetences jomas un kopējo ārpolitiku un drošības politiku, adresē lūgumu Komisijai, precizējot ierosinātās ciešākās sadarbības jomu un mērķus. Komisija šajā nolūkā var iesniegt priekšlikumu Padomei. Ja Komisija priekšlikumu neiesniedz, tā informē attiecīgās dalībvalstis par šādas rīcības iemesliem.

Šā punkta pirmajā daļā minēto atļauju īstenot ciešāku sadarbību piešķir Padome pēc Komisijas priekšlikuma un pēc Eiropas Parlamenta piekrišanas saņemšanas.”

6. Saskaņā ar LESD 326. pantu ciešākai sadarbībai ir jāatbilst Savienības Līgumiem un citiem tiesību aktiem. Šāda sadarbība nedrīkst apdraudēt iekšējo tirgu vai ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju. Tā nedrīkst radīt šķēršļus vai diskrimināciju tirdzniecībā starp dalībvalstīm, nedz arī izraisīt traucējumus dalībvalstu savstarpējā konkurencē.

7. LESD 327. pantā ir noteikts:

“Jebkādas ciešākas sadarbības gadījumā ievēro to dalībvalstu kompetenci, tiesības un pienākumus, kuras šādā sadarbībā neiesaistās. Minētās dalībvalstis iesaistītajām dalībvalstīm neliek šķēršļus sadarbības īstenošanā.”

8. Turklāt LESD 330. pantā, kas arī attiecas uz ciešāku sadarbību, ir paredzēts:

“Visi Padomes locekļi var piedalīties Padomes apspriedēs, bet balsošanā piedalās tikai tie Padomes locekļi, kas pārstāv dalībvalstis, kuras ir iesaistītas ciešākā sadarbībā.

Vienprātība ir panākta tad, ja šādi balsojuši tikai iesaistīto dalībvalstu pārstāvji.

Minēto locekļu kvalificēto balsu vairākumu nosaka saskaņā ar 238. panta 3. punktu.”

B – *Apstrīdētais lēmums*

9. Ar apstrīdēto lēmumu ir tikusi dota atļauja uzsākt ciešāku sadarbību starp 25 no 27 Eiropas Savienības dalībvalstīm vienota patenta aizsardzības izveidošanā, Spānijas Karalistei un Itālijas Republikai izvēloties šajā sadarbībā nepiedalīties.

10. Apstrīdētā lēmuma preambulas 4. apsvērumā ir noteikts:

“Padomes 2010. gada 10. novembra sanāksmē tika norādīts, ka nav vienprātības, lai turpinātu ierosinātās regulas par tulkošanas kārtību pieņemšanu. 2010. gada 10. decembrī tika apstiprināts, ka pastāv nepārvaramas grūtības, kuru dēļ vienprātība nav iespējama ne attiecīgajā brīdī, ne tuvākajā nākotnē. Tā kā vienošanās par ierosināto regulu par tulkošanas kārtību ir vajadzīga, lai panāktu galīgo vienošanos par vienotu patentaizsardzību Savienībā, tiek konstatēts, ka, piemērojot attiecīgos Līgumu noteikumus, mērķi – izveidot vienotu patentaizsardzību Savienībā – pieņemamā termiņā nebūtu iespējams sasniegt.”

11. Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma preambulas 6.–16. apsvērumu:

- “(6) Ciešākai sadarbībai būtu jānodrošina vajadzīgais tiesiskais regulējums vienotas patentaizsardzības izveidei iesaistītajās dalībvalstīs un jāļauj uzņēmumiem visā Savienībā uzlabot konkurētspēju, jo tiem būtu iespēja iegūt vienotu patentaizsardzību iesaistītajās dalībvalstīs, turklāt tas sekmētu arī zinātnes un tehnikas progresu.
- (7) Ciešākas sadarbības mērķim vajadzētu būt vienota patenta izveidei, kas nodrošinātu vienotu patentaizsardzību visu iesaistīto dalībvalstu teritorijā, ko attiecībā uz visām minētajām dalībvalstīm piešķirtu Eiropas Patentu iestāde (EPI). Tulkošanas kārtība ir vienotā patenta neatņemama daļa, tāpēc tai vajadzētu būt vienkāršai un ekonomiski izdevīgai, kā arī tai būtu jāatbilst tulkošanas kārtībai, kas paredzēta priekšlikumā Padomes regulai par Eiropas Savienības patenta tulkošanas kārtību, ar kuru Komisija nāca klajā 2010. gada 30. jūnijā ^[3], ietverot kompromisa elementus, kurus prezidentūra ierosināja 2010. gada novembrī un kuri guva plašu Padomes atbalstu. Tulkošanas kārtība saglabātu iespēju iesniegt patenta pieteikumus EPI ikvienā Savienības valodā, vienlaikus nodrošinot, ka tiek kompensētas izmaksas, kas saistītas ar to pieteikumu tulkošanu, kuri iesniegti valodā, kas nav EPI oficiālā valoda. Patents ar vienādu tiesisko [juridisko] spēku būtu jāpiešķir tikai vienā no EPI oficiālajām valodām, kā noteikts Konvencijā par Eiropas patenta piešķiršanu ^[4] [...]. Nebūtu vajadzīgi citi tulkojumi, neskarot samērīgus pārejas noteikumus, kas paredzētu pagaidu prasību veikt papildu tulkojumus tikai informatīvos nolūkos, bez juridiska spēka. Jebkurā gadījumā brīdī, kad top pieejami kvalitatīvi mašintulkājumi, kuru kvalitāte ir objektīvi novērtēta, pārejas noteikumi vairs nebūtu spēkā. Strīda gadījumā uz patenta īpašnieku būtu jāattiecinā obligāts tulkošanas pienākums.
- (8) Ir izpildīti LES 20. pantā un LESD 326. pantā un 329. pantā paredzētie noteikumi.
- (9) Joma, kurā ciešāka sadarbība tiktu īstenota – tādu pasākumu ieviešana, kuru mērķis ir izveidot vienotu patentu, kurš nodrošina aizsardzību visā Savienībā, un centralizētas atļauju piešķiršanas, koordinācijas un uzraudzības kārtības izveidi visā Savienībā – ir noteikta LESD 118. pantā kā viena no jomām, uz ko attiecas Līgumi.

3 — COM(2010) 350, galīgā redakcija.

4 — Konvencija tika noslēgta Minhenē 1973. gada 5. oktobrī, un tā stājās spēkā 1977. gada 7. oktobrī (turpmāk tekstā – “EPK”).

- (10) Kā konstatēts Padomes 2010. gada 10. novembra sanāksmē un apstiprināts 2010. gada 10. decembra sanāksmē, Savienība kopumā nevar pieņemt termiņā sasniegt mērķi izveidot vienotu patentaizsardzību Savienībā, un tādējādi ir izpildīta LES 20. panta 2. punkta prasība, ka ciešāka sadarbība ir galējais līdzeklis.
- (11) Ciešākas sadarbības mērķis attiecībā uz vienotas patentaizsardzības izveidi ir stiprināt zinātnes un tehnikas progresu un iekšējā tirgus darbību. Vienotas patentaizsardzības izveide grupā dalībvalstu uzlabotu patentaizsardzības līmeni, nodrošinot iespēju iegūt vienotu patentaizsardzību visā iesaistīto dalībvalstu teritorijā, un novērstu izmaksas un atvieglotu procesu minētajās dalībvalstīs. Tādējādi tā veicina Savienības mērķu sasniegšanu, aizsargā tās intereses un pastiprina integrācijas procesu saskaņā ar LES 20. panta 1. punktu.
- (12) Vienotas patentaizsardzības izveide nav iekļauta LESD 3. panta 1. punktā minētajā to jomu sarakstā, kurās Savienībai ir ekskluzīva kompetence. Eiropas intelektuālā īpašuma tiesību izveides juridiskais pamats ir LESD 118. pants, kas ietilpst VII sadaļas (Kopīgi noteikumi par konkurenci, nodokļiem un tiesību aktu tuvināšanu) 3. nodaļā (Tiesību aktu tuvināšana) un kurā ir īpaša atsauce uz iekšējā tirgus izveidi un darbību, kas ir viena no jomām, uz kuru saskaņā ar LESD 4. pantu attiecas Savienības un dalībvalstu dalītā kompetence. Tādējādi vienotas patentaizsardzības izveide, tostarp piemērojamā tulkošanas kārtība, ir Savienības neekskluzīvās kompetences jomā.
- (13) Ciešāka sadarbība attiecībā uz vienotas patentaizsardzības izveidi atbilst Līgumiem un Savienības tiesību aktiem un neapdraud iekšējo tirgu vai ekonomisko, sociālo vai teritoriālo kohēziju. Tā nerada šķēršļus vai diskrimināciju tirdzniecībā starp dalībvalstīm un nerada traucējumus dalībvalstu savstarpējā konkurencē.
- (14) Īstenojot ciešāku sadarbību attiecībā uz vienotas patentaizsardzības izveidi, tiek ievērota neiesaistīto dalībvalstu kompetence, tiesības un pienākumi. Iespēja iegūt vienotu patentaizsardzību iesaistīto dalībvalstu teritorijā neietekmē patentaizsardzības pieejamību vai nosacījumus neiesaistīto dalībvalstu teritorijā. Turklāt neiesaistīto dalībvalstu uzņēmumiem vajadzētu būt iespējai iegūt vienotu patentaizsardzību iesaistīto dalībvalstu teritorijā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā iesaistīto dalībvalstu uzņēmumiem. Netiek skarti neiesaistītajās dalībvalstīs spēkā esošie noteikumi, kas paredz nosacījumus patentaizsardzības iegūšanai to teritorijā.
- (15) Jo īpaši ciešāka sadarbība attiecībā uz vienotas patentaizsardzības izveidi atbilstu Savienības tiesību aktiem par patentiem, jo ciešākā sadarbībā tiktu ņemti vērā jau esošie *acquis*.
- (16) Ar noteikumu, ka tiek ievēroti visi šajā lēmumā paredzētie līdzdalības nosacījumi, visas dalībvalstis var jebkurā laikā iesaistīties ciešākā sadarbībā attiecībā uz vienotas patentaizsardzības izveidi, ja tās ir gatavas ievērot visus tiesību aktus, kas jau pieņemti šajā jomā saskaņā ar LESD 328. pantu.”

II – Lietas dalībnieku apsvērumi

A – Lietā C-274/11

12. Spānijas Karalistes prasījumi Tiesai ir šādi:

- atcelt apstrīdēto lēmumu un
- piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

13. Padomes prasījumi Tiesai ir šādi:

- noraidīt prasību un
- piespriest Spānijas Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

B – *Lietā C-295/11*

14. Itālijas Republikas prasījumi Tiesai ir šādi:

- atcelt apstrīdēto lēmumu un
- piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

15. Padomes prasījumi Tiesai ir šādi:

- noraidīt prasību un
- piespriest Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

16. Attiecībā uz lietu C-274/11 norādāms, ka ar Tiesas priekšsēdētāja pirmo 2011. gada 27. oktobra rīkojumu Itālijas Republikai tika atļauts iestāties lietā Spānijas Karalistes prasījumu atbalstam, un Polijas Republikai tika atļauts iestāties lietā Padomes prasījumu atbalstam. Ar Tiesas priekšsēdētāja otru 2011. gada 27. oktobra rīkojumu Latvijas Republikai, Īrijai, Komisijai, Vācijas Federatīvajai Republikai, Parlamentam, Beļģijas Karalistei, Zviedrijas Karalistei, Nīderlandes Karalistei, Čehijas Republikai, Ungārijai, Francijas Republikai un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajai Karalistei tika atļauts iestāties lietā Padomes prasījumu atbalstam.

17. Attiecībā uz lietu C-295/11 norādāms, ka ar Tiesas priekšsēdētāja 2011. gada 13. oktobra rīkojumu Spānijas Karalistei tika atļauts iestāties lietā Itālijas Republikas prasījumu atbalstam, un Latvijas Republikai, Īrijai, Vācijas Federatīvajai Republikai, Nīderlandes Karalistei, Beļģijas Karalistei, Zviedrijas Karalistei, Parlamentam, Komisijai, Čehijas Republikai, Francijas Republikai, Ungārijai, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajai Karalistei, kā arī Polijas Republikai tika atļauts iestāties lietā Padomes prasījumu atbalstam.

18. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2012. gada 10. jūlija rīkojumu lieta C-274/11 un lieta C-295/11 tika apvienotas vienā lietā mutvārdu procesā un sprieduma pasludināšanai.

III – Par prasībām

19. Manā ieskatā – Spānijas Karaliste un Itālijas Republika savu prasījumu pamatojumam izvirza sešus pamatus.

20. Pirmā pamata ietvaros Spānijas Karaliste un Itālijas Republika norāda, ka Padomei nebija kompetences dot atļauju uzsākt ciešāku sadarbību. To ieskatā – šāda kompetence piemīt vienīgi Savienībai. Tādējādi, pieņemot apstrīdēto lēmumu, esot ticis pārkāpts LES 20. panta 1. punkts, kurā ir paredzēta iespēja uzsākt ciešāku sadarbību vienīgi tajās jomās, kas neietilpst Savienības ekskluzīvajā kompetencē.

21. Otrajā pamatā Spānijas Karaliste un Itālijas Republika apgalvo, ka lēmuma, ar kuru tiek dota atļauja uzsākt ciešāku sadarbību vienota patenta aizsardzības izveides jomā, pieņemšana ir uzskatāma par pilnvaru nepareizu izmantošanu. Tās uzskata, ka pretēji LES 20. pantā noteiktajam šā lēmuma patiesais mērķis ir nevis panākt visu dalībvalstu integrāciju ar dažāda ātruma integrācijas pasākumiem, bet gan izslēgt Spānijas Karalisti un Itālijas Republiku no sarunām par šīs patentaizsardzības valodu lietojuma regulējumu.

22. Trešajā pamatā Spānijas Karaliste pārmet Padomei, ka tā nav ņēmusi vērā Savienības tiesu sistēmu, apstrīdētajā lēmumā neprecizējot vienota patenta aizsardzības jomā paredzēto tiesu sistēmu.

23. Ceturtajā pamatā Spānijas Karaliste un Itālijas Republika uzsver, ka Padome, pieņemot apstrīdēto lēmumu, neesot ievērojusi LES 20. panta 2. punktā paredzēto galējā līdzekļa nosacījumu.

24. Piektajā pamatā ir norādīts uz LESD 118. panta pirmās daļas un 326. panta un LES 20. panta 1. punkta pirmās daļas pārkāpumu. It īpaši Spānijas Karaliste un Itālijas Republika uzsver, ka apstrīdētais lēmums ir pretrunā LESD 326. pantam, jo tas apdraudot iekšējo tirgu, kā arī ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, un tādējādi radot šķēršļus un diskrimināciju tirdzniecībā starp dalībvalstīm un izraisot traucējumus dalībvalstu savstarpējā konkurencē.

25. Visbeidzot, sestajā pamatā Spānijas Karaliste apgalvo, ka, pieņemot apstrīdēto lēmumu, neesot ievērots LESD 327. un 328. pants. Pirmkārt, ar šo lēmumu tai tiekot liegtas EPK 65. pantā paredzētās tiesības prasīt patenta specifikācijas tulkošanu spāņu valodā, lai patentam varētu būt juridisks spēks Spānijā, un, otrkārt, neesot ievērots LESD 328. pantā paredzētais nosacījums uzsākt ciešāku sadarbību ar dalībvalstīm, kuras šajā sadarbībā nepiedalās, ciktāl šī sadarbība paredz tādu valodu lietojuma regulējumu, kas Spānijas Karalistei neesot pieņemams.

A – Ievada apsvērumi

26. Pirmo reizi – kopš tika izveidots ciešākas sadarbības mehānisms ar Amsterdamas līgumu – Tiesai tiek lūgts izvērtēt lēmuma atļaut šādu sadarbību tiesiskumu. Šajā ziņā Tiesai, lai tā varētu pārbaudīt šīs sadarbības tiesiskumu, būs jādefinē šādas atļaujas došanas nosacījumu ievērošanas kontroles aprises.

27. Manā ieskatā – šādai kontrolei ir jābūt ierobežotai. Kā norādījis ģenerāladvokāts Džeikobss [Jacobs], “ir svarīgi ievērot Tiesas kontrolei noteiktās robežas pār Padomes pieņemtiem likumdošanas aktiem. Šīs robežas noteic varas dališanas Kopienas ietvaros pamatprincips. Tajos gadījumos, kuros Padomei ar Līgumu ir piešķirtas paplašinātas pilnvaras likumdošanas jomā, Tiesa nevar aizstāt Padomes veikto ekonomiskās situācijas vai īstenoto pasākumu nepieciešamības vai piemērotības vērtējumu ar savu vērtējumu. Šādi rīkojoties, Tiesa piesavinātos Padomes likumdošanas funkciju, uzspiežot savu redzējumu par Kopienas īstenojamo ekonomisko politiku”⁵.

28. Konkrētajā gadījumā izvēle uzsākt ciešāku sadarbību ir Padomei, kura dod atļauju, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu un pēc Parlamenta piekrišanas saņemšanas⁶. Šīs procedūras ietvaros minētajām iestādēm ir jāizvērtē ciešākas sadarbības ietekme, ņemot vērā vairākus apstākļus, samērojot atšķirīgas intereses un izdarot politiskas izvēles, kas iekļaujas to atbildības jomā. Tieši ņemot vērā šos minētos apstākļus, Padome izvērtē, vai ciešāka sadarbība ir piemērots pasākums, lai atbilstoši LES 20. panta 1. punkta otrajai daļai veicinātu Savienības mērķu sasniegšanu, aizstāvētu tās intereses un stiprinātu tās integrācijas procesu.

5 — Skat. ģenerāladvokāta Džeikobsa [Jacobs] secinājumu 23. punktu Tiesas 1997. gada 17. jūlija spriedumam apvienotajās lietās C-248/95 un C-249/95 *SAM Schiffahrt* un *Stapf* (Recueil, I-4475. lpp.).

6 — Skat. LESD 329. panta 1. punkta otro daļu.

29. Šajā ziņā Tiesa vienmēr ir atzinusi plašu Savienības likumdevēja rīcības brīvību attiecībā uz Savienības darbības jomās īstenojamo pasākumu raksturu un tvērumu. Tādējādi Tiesas kontrolē ir vienīgi pārbaudīt, vai Savienības likumdevējs, īstenojot savu rīcības brīvību, nav pieļāvis acīmredzamu kļūdu vai nepareizi izmantojis savas pilnvaras, vai arī acīmredzami pārkāpis savas rīcības brīvības robežas⁷.

30. Tādējādi – manā ieskatā – apstrīdētā lēmuma tiesiskumu Tiesai vajadzētu vērtēt, ievērojot šos iepriekš norādītos apsvērumus.

B – Par pamatu, kurā norādīts uz kompetences neesamību dot atļauju ciešākas sadarbības uzsākšanai, lai izveidotu vienota patenta aizsardzību

1) Lietas dalībnieku argumenti

31. Spānijas Karaliste un Itālijas Republika apgalvo, ka apstrīdētais lēmums esot pretrunā LES 20. panta 1. punktam. Tās uzskata, ka joma, kurā tiek īstenota ciešāka sadarbība un kuru saskaņā ar apstrīdētā lēmuma preambulas 9. apsvērumu regulējot LESD 118. pants, ietilpstot nevis LESD 4. pantā minētajā Savienības un dalībvalstu dalītajā kompetencē, bet gan Savienības ekskluzīvajā kompetencē, kas noteikta LESD 3. panta 1. punkta b) apakšpunktā – iekšējā tirgus darbībai nepieciešamo konkurences noteikumu izveidošana. Līdz ar to, tā kā LES 20. panta 1. punkts izslēdz jebkādu ciešāku sadarbību Savienības ekskluzīvo kompetenču jomā, neesot iespējams uzsākt ciešāku sadarbību, kas attiektos uz vienotas patentaizsardzības izveidi.

32. Itālijas Republikas ieskatā – LESD 3. un 6. pantā ir ietverta tikai indikatīva Savienības kompetenču jomu klasifikācija. Katras kompetences faktiskais apmērs, kā tas ir precizēts LESD 2. panta 6. punktā, esot jānoskaidro, ņemot vērā katru jomu regulējošo atbilstošo Līgumu noteikumus.

33. Spānijas Karaliste un Itālijas Republika apgalvo, ka LESD 118. pants, lai gan tajā ir ietverta atsauce uz iekšējā tirgus izveidi un darbību un tas ir ietverts šā līguma trešās daļas VII sadaļas ar virsrakstu “Kopīgi noteikumi par konkurenci, nodokļiem un tiesību aktu tuvināšanu” 3. nodaļā, kurā ir regulēta tiesību aktu tuvināšana, nevis piešķir Savienībai vispārējas harmonizācijas pilnvaras intelektuālā īpašuma tiesību apliecināšu dokumentu jomā, lai nodrošinātu šo tiesību vienotu aizsardzību iekšējā tirgū, bet gan paredz specifisku kompetenci ieviest šādus dokumentus un izveidot centralizētu šādu dokumentu izdošanas, koordinācijas un uzraudzības kārtību Savienības līmenī. Tādējādi LESD 118. pants esot konkurenci regulējoša tiesību norma, kas ir paredzēta iekšējā tirgus darbības nodrošināšanai, un līdz ar to šī tiesību norma attiecas uz LESD 3. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzēto Savienības ekskluzīvo kompetenci.

34. Spānijas Karaliste piebilst, ka, ņemot vērā patentu kā ekskluzīvu un izslēdzošu tiesību raksturu, tie piešķir to īpašniekam monopolu un šā iemesla dēļ ierobežo brīvu konkurenci un preču un pakalpojumu brīvu apriti. Minētais pierādot, ka vienotas patentaizsardzības izveide attiecas uz iekšējā tirgus darbībai nepieciešamo konkurences noteikumu pieņemšanu.

⁷ — It īpaši skat. Tiesas 1975. gada 18. marta spriedumu lietā 78/74 *Deuka* (*Recueil*, 421. lpp., 9. punkts), 1988. gada 17. maija spriedumu lietā 84/87 *Erpelding* (*Recueil*, 2647. lpp., 27. punkts), 1996. gada 12. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-254/94, C-255/94 un C-269/94 *Fattoria autonoma tabacchi u.c.* (*Recueil*, I-4235. lpp., 56. punkts), 1997. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-354/95 *National Farmers' Union u.c.* (*Recueil*, I-4559. lpp., 50. punkts) un 2004. gada 14. decembra spriedumu lietā C-210/03 *Swedish Match* (Krājums, I-11893. lpp., 48. punkts un tajā minētā judikatūra). Šajā ziņā skat. arī 2009. gada 15. oktobra spriedumu lietā C-425/08 *Enviro Tech (Europe)* (Krājums, I-10035. lpp., 47. punkts un tajā minētā judikatūra).

35. Visbeidzot, Itālijas Republika uzskata, ka jaunas juridiskās kārtības izveide Savienības līmenī, kā tas ir paredzēts LESD 118. pantā, neietilpst Savienības dalībvalstu kompetencē. Šā argumenta pamatojumam tā norāda, ka, ja uzskatītu, ka ciešāka sadarbība var tikt izveidota, pamatojoties uz LESD 118. pantu, tas nozīmētu atzīt vairāku Eiropas līmeņa intelektuālā īpašuma tiesības apliecinošu dokumentu vienlaicīgu līdzāspastāvēšanu Savienības teritorijā. Tādā gadījumā šai tiesību normai, kuras mērķis ir nodrošināt tikai viena šāda dokumenta, kas garantē vienotu intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību Savienībā, esamību, nebūtu nekāda *effet utile*. Šī analīze pierādot, ka LESD 118. pants attiecas uz Savienības ekskluzīvās kompetences jomu.

36. Padome uzsver, ka intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību regulējošās tiesību normas attiecas uz iekšējo tirgu un ka šajā jomā Savienībai saskaņā ar LESD 4. panta 2. punkta a) apakšpunktu ir dalīta kompetence. Tā kā LESD 118. pantā ir ietverta tieša norāde uz iekšējā tirgus izveidi un darbību, kas saskaņā ar apstrīdēto lēmumu ir ciešākas sadarbības mērķis, šī tiesību norma attiecas uz Savienības un tās dalībvalstu dalīto kompetenci.

37. Turklāt Padome uzskata, ka Savienības ekskluzīvo kompetenci noteic nevis Savienības īstenoto pasākumu raksturs, proti, kāds harmonizācijas pasākums, Eiropas līmeņa intelektuālā īpašuma tiesības apliecinoša dokumenta izveide vai starptautiska līguma noslēgšana, bet gan joma, kurā šie pasākumi tiek īstenoti.

38. Padome vērš uzmanību uz to, ka LESD trešās daļas VII sadaļā “Kopīgi noteikumi par konkurenci, nodokļiem un tiesību aktu tuvināšanu” ir trīs nodaļas: 1. nodaļa “Konkurences noteikumi”, 2. nodaļa “Noteikumi par nodokļiem” un 3. nodaļa “Tiesību aktu tuvināšana”, un LESD 118. pants ir ietverts šajā pēdējā nodaļā. Turklāt Padome konstatē, ka 1. nodaļā “Konkurences noteikumi” nav ietverts nekāds juridiskais pamats intelektuālā īpašuma tiesības apliecinošu dokumentu sistēmas izveidošanai. Tādējādi šādas sistēmas izveidošana, kā tas ir paredzēts arī apstrīdētajā lēmumā, ietilpstot iekšējā tirgus jomā, kas savukārt ir joma, kura atrodas Savienības un tās dalībvalstu dalītajā kompetencē.

39. Personas, kuras iestājušās lietā Padomes prasījumu atbalstam, pilnībā pievienojas pēdējās argumentācijai. Komisija un Apvienotā Karaliste īpaši uzsver, ka Itālijas Republika sajauc Savienībai nodoto kompetenču *raksturu* ar šo kompetenču īstenošanai paredzētajiem *instrumentiem*. Šajā ziņā Komisija uzskata, ka fakts, ka tādu pasākumu kā vienotas patentaizsardzības izveide Savienība nevar veikt, nešaubīgi neliecina par ekskluzīvas kompetences esamību. Esot jānoskaidro vienīgi tas, vai konkrētajā jomā dalībvalstis ir saglabājušas savu rīcības brīvību, vai arī tās ir uzticējušas tiesības izdot saistošus tiesību aktus Savienībai vienai pašai.

2) Mans vērtējums

40. Spānijas Karaliste un Itālijas Republika norāda uz dalītas kompetences neesamību starp Savienību un tās dalībvalstīm uzsākt ciešāku sadarbību vienotas patentaizsardzības jomā. Pēc būtības tās apgalvo, ka vienotas patentaizsardzības izveide ietilpstot Savienības ekskluzīvajā kompetencē esošajās jomās, jo tā esot uzskatāma par daļu no iekšējā tirgus darbības nodrošināšanai nepieciešamajiem noteikumiem.

41. Šādai analīzei es nepiekrītu tālāk norādīto iemeslu dēļ.

42. Pirms Lisabonas līguma izstrādes iepriekšējo Līgumu sagatavotājiem nebija jārīsināts jautājums par kompetences sadalījumu starp Savienību un dalībvalstīm. Turklāt bija zināms, ka Kopienai jārikojas tai Līgumos piešķirtās kompetences un noteikto mērķu ietvaros un ka jomās, kas neietilpst Kopienas ekskluzīvajā kompetencē, tā nerīkojas, ievērojot subsidiaritātes principu, izņemot, ja un ciktāl dalībvalstis kādas paredzētās rīcības mērķus nevar sasniegt pietiekamā veidā.

43. Eiropas konventos 2000. gadā Nicā un 2001. gadā Lākenē dalībvalstis skaidri puda savu vēlmi konkretizēt kompetenču sadalījumu starp Savienību un dalībvalstīm⁸. Tā Lākenes deklarācijā par Eiropas Savienības nākotni⁹ Eiropadome, šo tematu prezentējot kā vienu no četriem diskusiju galvenajiem tematiem, norādīja, ka kompetenču sadalījumu starp Savienību un dalībvalstīm vajadzētu padarīt skaidrāku, vienkāršot un pielāgot to Savienības jaunajiem sagaidāmajiem izaicinājumiem. Tā turpināja, norādot, ka pirmā noskaidrojamo jautājumu virkne attiecas uz veidu, kādā šo sadalījumu padarīt caurskatāmāku. Šajā ziņā tā uzdeva jautājumu, vai ir iespējams skaidrāk nodalīt kompetenču trīs veidus, proti, Savienības ekskluzīvo kompetenci, dalībvalstu kompetenci un Savienības un dalībvalstu dalīto kompetenci¹⁰.

44. Šī griba ir konkretizējusies Lisabonas līgumā, ar kuru ir izveidots reāls kompetenču sadalījums, skaidri sadalot tās starp Savienību un dalībvalstīm¹¹ atbilstoši kompetences piešķiršanas principam¹². Tā LESD 1. pantā ir norādīts, ka “šajā Līgumā ir noteikta Savienības darbības organizācija, kā arī tās kompetences jomas, kompetences piešķiršana un kompetenču īstenošanas noteikumi”. Šajā ziņā minētā līguma pirmās daļas I sadaļas saturs nav pārprotams, jo tās nosaukums ir “Kategorijas un Savienības kompetences jomas”. Šajā sadaļā ietvertajā LESD 2. panta 1. punktā ir paredzēts, ka, “ja Līgumos Savienībai ir piešķirta ekskluzīva kompetence kādā konkrētā jomā, tad veikt likumdošanas funkciju un pieņemt juridiski saistošus aktus drīkst tikai Savienība”.

45. Šīs jomas ir uzskaitītas LESD 3. panta 1. punktā, kurā citā starpā ir minēta arī iekšējā tirgus darbībai nepieciešamo konkurences noteikumu izveidošana.

46. Tāpat LESD pirmās daļas I sadaļā ietvertajā 4. panta 2. punktā ir norādītas galvenās jomas, kurās Savienībai un dalībvalstīm ir dalīta kompetence. Saskaņā ar šīs tiesību normas a) apakšpunktu iekšējais tirgus ir viena no šīm jomām.

47. Ņemot vērā minēto, ir skaidrs, ka tas, vai kāda kompetence ir ekskluzīva vai dalīta, ir atkarīgs nevis no tā, vai, kā apgalvo Spānijas Karaliste un Itālijas Republika, Savienībai vienīgajai ir tiesības īstenot pasākumus, kuriem ir iedarbība visā Savienības teritorijā, bet gan no jomas, kurai paredzētais pasākums ir piederīgs.

48. Šajā ziņā es – atšķirībā no Spānijas Karalistes un Itālijas Republikas apgalvotā – uzskatu, ka Līgumā par Eiropas Savienības darbību ir ietverts nevis indikatīvs, bet gan izsmeļošs Savienības ekskluzīvā kompetencē ietilpstošo jomu uzskaitījums.

49. Lasot kopsakarā LESD 4. panta 2. punktu ar LESD 3. panta 1. punktu, no pēdējā kļūst skaidrs, ka Savienības ekskluzīvajā kompetencē ietilpst vienīgi šajā tiesību normā uzskaitītās jomas. Šajā tiesību normā ir norādīts, ka “Savienībai ir ekskluzīva kompetence *šādās jomās* [13]”, un LESD 4. panta 2. punktā, kurā ir minētas jomas, kurās Savienībai un dalībvalstīm ir dalīta kompetence, ir norādīts, ka “Savienības un dalībvalstu dalītā kompetence attiecas *galvenokārt uz šādām jomām* [14]”. No šā pēdējā teikuma izriet, ka Līguma par Eiropas Savienības darbību izstrādātāji šā līguma 4. panta 2. punktā ietvertajā uzskaitījumā nav iekļāvuši visas attiecīgās jomas un ir koncentrējušies uz galvenajām jomām. Savukārt LESD 3. panta 1. punktā šāds nodoms nav atspoguļots.

8 — Par šo skat. Prezidija 2002. gada 15. maija pavadvēstuli par kompetenču sadalījumu starp Eiropas Savienību un dalībvalstīm – Pašreizējā sistēma, problemātiskie jautājumi un risinājumi (CONV 47/02). It īpaši jautājuma par šo kompetenču nošķiršanu ietvaros bija jāatbild uz pašu dalībvalstu izteikto kritiku, kuras uzskatīja, ka atsevišķās jomās Savienībai būtu jārikojas mazāk, bet citās – vairāk (1. punkts).

9 — Deklarācija pieņemta 2001. gada 15. decembrī.

10 — Skat. arī Deklarāciju par Eiropas Savienības nākotni, kas pievienota Nicas līgumam kā Deklarācija Nr. 23.

11 — Par šo skat. Blanquet, M., “Compétences de l’Union”, no: *Jurisclasseur Europe*, 170. brošūra.

12 — Skat. LES 5. panta 1. punktu.

13 — Mans izcēlums.

14 — Turpat.

50. Šo analīzi apstiprina arī LESD 4. panta 1. punkts, jo tajā ir noteikts, ka “Savienība daļa kompetenci ar dalībvalstīm, ja Līgumos tai piešķirta kompetence, kura neattiecas uz [LESD] 3. un [LESD] 6. pantā minētajām jomām”. Dalītās kompetences var tikt raksturotas arī šādi, jo tās nav ekskluzīvās kompetences, kurām savukārt ir jābūt skaidri noteiktām.

51. Turklāt to jomu, kurās Savienība bauda ekskluzīvu kompetenci, saraksta izsmēlošais raksturs – manā ieskatā – atbilst LES 5. pantā nostiprinātajam kompetences piešķiršanas principam. Saskaņā ar šo principu Savienība darbojas tikai to kompetenču robežās, ko tai Līgumos piešķirušas dalībvalstis, un ikviena cita kompetence, kas Līgumos nav piešķirta Savienībai, paliek dalībvalstīm.

52. Tāpat arī šī analīze atbilst Līgumu izstrādātāju gribai konkretizēt kompetenču sadalījumu starp Savienību un dalībvalstīm, kā es to esmu norādījis šo secinājumu 42.–44. punktā.

53. Ņemot vērā iepriekš norādītos apstākļus, lai noskaidrotu, vai LESD 118. pantā paredzētā vienotas patentaizsardzības izveide ietilpst Savienības ekskluzīvajā kompetencē vai Savienības un dalībvalstu dalītajā kompetencē, ir jānoskaidro joma, kurai šādas sistēmas izveide ir piederīga.

54. Manā ieskatā – jau tulkojot šo tiesību normu gramatiski, ir skaidrs, ka Eiropas intelektuālā īpašuma tiesības apliecinošo dokumentu sistēmas izveide ir iekšējā tirgus jautājums. Minētajā tiesību normā nepārprotami ir noteikts, ka šīs sistēmas izveidei ir jānotiek, “veidojot iekšējo tirgu un nodrošinot tā darbību”.

55. Tāpat arī ir skaidrs, ka intelektuālā īpašuma tiesību vienādošana būtiski ietekmē iekšējā tirgus pamatprincipu ievērošanu. Turklāt ir acīmredzams, ka Savienības likumdevēja mērķis, pieņemot intelektuālā īpašuma tiesības regulējošos tiesību aktus, vienmēr ir bijis iekšējā tirgus izveide un pienācīga darbība¹⁵. Šajā ziņā Tiesa spriedumā, kurā tika vērtēta tādu izgudrojumu patentspēja, kuros tiek izmantotas embrionālās cilmes šūnas, uzsvēra, ka šā jēdziena definējuma nesakritības apdraudētu iekšējā tirgus pienācīgu darbību, kas ir Direktīvas 98/44¹⁶ mērķis.

56. Tādējādi – manā ieskatā – vienotas patentaizsardzības izveidošana palīdz sasniegt LES 3. panta 3. punktā un LESD 26. pantā paredzētos mērķus, proti, iekšējā tirgus izveidi un tā darbības nodrošināšanu.

57. Taču Spānijas Karaliste un Itālijas Republika uzskata, ka, pat ja šāda patenta izveide tiešām ir nepieciešama iekšējā tirgus darbības nodrošināšanai, tas nenozīmē, ka realitātē tā nav uzskatāma par konkurences noteikumu radīšanu un tādējādi neietilpst Savienības ekskluzīvajā kompetencē LESD 3. panta 1. punkta b) apakšpunkta nozīmē. Šādam argumentam es nevaru piekrist.

58. Saskaņā ar LESD 2. panta 6. punktu Savienības kompetences īstenošanas apjomu un pasākumus nosaka to Līgumu noteikumi, kas attiecas uz konkrēto jomu. Lai noskaidrotu kādas jomas precīzu saturu, ir jālūkojas pēc atbilstošajiem LESD noteikumiem. LESD 3. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētie konkurences noteikumi ir ietverti LESD 101.–109. pantā.

59. Šie noteikumi ir definēti Līgumā par Eiropas Savienības darbību. Šā līguma trešās daļas VII sadaļā ir ietverti kopīgi noteikumi par konkurenci, nodokļiem un tiesību aktu tuvināšanu. Šīs sadaļas 1. nodaļa “Konkurences noteikumi” ir sadalīta divās iedaļās, no kurām pirmajā ir ietverti uzņēmumiem piemērojamie noteikumi, bet otrajā – noteikumi par dalībvalstu sniegtu valsts atbalstu. Tādējādi

15 — Īpaši skat. Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 6. jūlija Direktīvas 98/44/EK par izgudrojumu tiesisko aizsardzību biotehnoloģijā (OV L 213, 13. lpp.) preambulas 5. apsvērumu un Padomes 2001. gada 12. decembra Regulas (EK) Nr. 6/2002 par Kopienas dizainparaugiem (OV 2002, L 3, 1. lpp.) preambulas 4. apsvērumu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvas 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV L 167, 10. lpp.) preambulas 1. un 3. apsvērumu.

16 — Skat. 2011. gada 18. oktobra spriedumu lietā C-34/10 *Brüstle* (Krājums, I-9821. lpp., 27. un 28. punkts).

konkurences noteikumi izpaužas kā uzņēmumiem piemērojamie noteikumi un noteikumi, kas attiecas uz dalībvalstīm, kuras atbalsta šos uzņēmumus, sniedzot tiem valsts atbalstu. Jāsecina, ka LESD 101.–109. pantā nav ietvertas nekādas norādes par intelektuālā īpašuma tiesības apliecinošo dokumentu sistēmas izveidi.

60. Es neapstrīdu Spānijas Karalistes norādīto faktu, ka intelektuālais īpašums vispārīgi un patents konkrēti, ņemot vērā to raksturu, nodrošina to īpašniekam monopolu, kas ietekmē konkurenci. Starp citu, attiecībā uz Kopienas preču zīmi Tiesa ir atzinusi, ka tā ir būtisks neizkropļotas konkurences elements, kas savukārt ir viens no Līguma par Eiropas Savienības darbību mērķiem¹⁷. Ir tiesa, ka no patenta īpašumtiesībām izrietošās tiesības ietekmē preču un pakalpojumu apriti, kā arī konkurences attiecības iekšējā tirgū. Tomēr fakts, ka tāds tiesības apliecinošs dokuments kā vienota patents varētu ietekmēt iekšējo tirgu, nav pietiekams pamats, lai to atzītu par tiesības apliecinošu dokumentu primārajās tiesībās ietvertu konkurences noteikumu, konkrētāk – LESD 3. panta 1. punkta b) apakšpunkta, izpratnē.

61. Visbeidzot, Itālijas Republikas ieskatā – vienota patenta izveide esot nevis dalībvalstu tiesību aktu harmonizācijas vai tuvināšanas pasākums, kā to varētu noprast no tās nodaļas nosaukuma, kurā ir ietverts LESD 118. pants, bet gan jauna Eiropas līmeņa intelektuālā īpašuma tiesības apliecinošu dokumentu sistēmas izveide, kas papildina dalībvalstīs jau esošās intelektuālā īpašuma tiesības apliecinošo dokumentu sistēmas. Tā kā Savienībai vienīgajai ir tiesības īstenot pasākumus, lai izveidotu tādu vienotu patentu, kas būtu juridiski saistošs visās Savienības dalībvalstīs, šāda izveide neizbēgami ietilpstot Savienības ekskluzīvajā kompetencē.

62. Manā ieskatā – šim apstāklim nav nozīmes Savienības kompetences noskaidrošanā. LES 5. panta 3. punktā saskaņā ar subsidiaritātes principu ir paredzēts, ka jomās, kas neietilpst Savienības ekskluzīvajā kompetencē – tātad jomās, kas ietilpst dalītajā kompetencē –, Savienība rīkojas tikai tad, ja dalībvalstis nevar pietiekami labi īstenot paredzētās darbības mērķus, bet ierosinātās darbības mēroga vai seku dēļ tie ir labāk sasniedzami Savienības līmenī. Tādējādi ekskluzīvas kompetences esamību nenoteic tas, ka dalībvalstis nevar sasniegt paredzētos mērķus.

63. Protams, var norādīt uz Tiesas 2006. gada 2. maija spriedumu lietā Parlaments/Padome¹⁸, kurā Tiesa atzina, ka jauna Savienības līmeņa tiesību veida izveidošana ir uzskatāma nevis par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu, bet tā tiek paredzēta vēl papildus šiem tiesību aktiem, tādējādi izslēdzot iespēju norādīt LESD 114. pantu kā juridisko pamatu¹⁹.

64. Tomēr – manā ieskatā – ir jāielūkojas dziļāk šā sprieduma kontekstā. Lietā, kurā tika taisīts iepriekš minētais spriedums, bija jānoskaidro, uz kāda atbilstoša juridiskā pamata var notikt jaunas Eiropas Kooperatīvās sabiedrības formas izveide, ņemot vērā, ka šajā ziņā Līgumos nebija ietverti nekādi noteikumi par atbilstošu juridisko pamatu. Tiesa atgādināja, ka savā 1994. gada 15. novembra viedoklī Nr. 1/94²⁰ tā atzina iespēju atsaukties uz LESD 352. pantu, lai izveidotu jaunu intelektuālā īpašuma tiesības apliecinošo dokumentu sistēmu, jo LESD 114. pants nav uzskatāms par atbilstošu tiesību normu, ņemot vērā, ka tajā ir paredzēta tiesību aktu tuvināšana un ka līdz ar to tajā ir paredzēta nevis jaunas intelektuālā īpašuma tiesības apliecinošo dokumentu sistēmas izveide, bet gan harmonizācija²¹. No minētā Tiesa secināja, ka LESD 114. pants nevar būt atbilstošs juridiskais pamats, lai pieņemtu regulu, ar kuru tiek izveidota jauna Eiropas Kooperatīvās sabiedrības forma, kas pamatoti

17 — Skat. Tiesas 2007. gada 26. aprīļa spriedumu lietā C-412/05 P *Alcon/ITSB* (Krājums, I-3569. lpp., 54. punkts) un 2010. gada 14. septembra spriedumu lietā C-48/09 P *Lego Juris/ITSB* (Krājums, I-8403. lpp., 38. punkts).

18 — Spriedums lietā C-436/03 (Krājums, I-3733. lpp.).

19 — 36.–44. punkts.

20 — (*Recueil*, I-5267. lpp.)

21 — 59. punkts.

ir tikusi pieņemta uz LESD 352. panta pamata, jo šīs regulas, ar kuru netiek mainīts dalībvalstīs pastāvošais atšķirīgais tiesiskais regulējums, mērķis nevar būt uz kooperatīvajām sabiedrībām attiecināmo dalībvalstu tiesību aktu tuvināšana, un tās patiesais mērķis ir izveidot jaunu kooperatīvās sabiedrības formu, kas aizstāj dalībvalstīs pastāvošās formas.

65. Manā ieskatā – no iepriekš minētā sprieduma lietā Parlaments/Padome nevar secināt, ka intelektuālā īpašuma tiesības apliecinošu dokumentu sistēmas izveide neietilpst Savienības un dalībvalstu dalītajā kompetencē. Lietā, kurā tika taisīts šis spriedums, bija jānoskaidro, kurš juridiskais pamats – LESD 114. pantā vai LESD 352. pantā paredzētais – būtu atbilstošs Eiropas Kooperatīvās sabiedrības izveidei, ņemot vērā, ka specifisks juridiskais pamats nepastāvēja.

66. Taču konkrētajās izskatāmajās lietās situācija ir atšķirīga. Ar Lisabonas līguma spēkā stāšanos LESD 118. pantā ir ietverts atbilstošs juridiskais pamats intelektuālā īpašuma tiesības apliecinošo dokumentu sistēmas izveidei, un šajā tiesību normā *expressis verbis* ir paredzēta iekšējā tirgus izveidošana un darbības nodrošināšana, kas ir Savienības un dalībvalstu dalītajā kompetencē ietilpstoša joma.

67. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, es ierosinu Tiesai kā nepamatotu noraidīt pamatu, kurā norādīts uz kompetences neesamību atļaut uzsākt ciešāku sadarbību vienota patenta izveides nolūkā.

C – Par pamatu, kurā norādīts uz pilnvaru nepareizu izmantošanu

1) Lietas dalībnieku argumenti

68. Spānijas Karaliste un Itālijas Republika apgalvo, ka apstrīdētais lēmums, ar kuru atļauts uzsākt ciešāku sadarbību, ir pieņemts, lai izslēgtu tās no lēmumu pieņemšanas procesa un pārtrauktu sarunas par vienota patenta izveidi un tā valodu lietojuma regulējumu. Tās uzskata, ka pretēji ciešākas sadarbības sasniedzamajam mērķim – ciešākai integrācijai – Padome ir izvēlējusies izslēgšanas risinājumu.

69. Turklāt Itālijas Republika apgalvo, ka apstrīdētais lēmums ir pieņemts, lai apietu LESD 118. panta otrajā daļā paredzēto vienprātības nosacījumu attiecībā uz Eiropas intelektuālā īpašuma tiesības apliecinošajos dokumentos lietojamo valodu regulējumu. Tādējādi ar šo lēmumu atļautās ciešākās sadarbības dēļ tiek gan izslēgta iespēja izveidot vienotu Eiropas patentu, jo šādam patentam ir juridisks spēks vienīgi tajās dalībvalstīs, kuras piedalās šajā sadarbībā, gan arī Spānijas Karaliste un Itālijas Republika tiek spiestas pieņemt tādu valodu lietojuma regulējumu, kādu tās nevēlas. Turklāt Itālijas Republika apgalvo, ka pilnvaru nepareizas izmantošanas dēļ nav ievērots LESD 118. panta otrās daļas gars, kas savukārt nozīmējot, ka ir pārkāpta LESD 326. panta pirmā daļa, kurā ir noteikts, ka ciešakai sadarbībai ir jāatbilst Līgumiem un citiem Savienības tiesību aktiem.

70. Savukārt Spānijas Karaliste paskaidro, ka vismaz tā ir gan pietiekami gatava uzņemties pienākumus un kompetenci, ko paredz vienotā patenta tiesiskais regulējums, gan arī tai netrūkst politiskās gribas šos pienākumus un kompetenci uzņemties. Vienīgais tai nepārvaramais šķērslis esot valodu lietojuma regulējums, jo tā nav gatava pieņemt Komisijas piedāvāto. Tādējādi apstrīdētā lēmuma mērķis esot izslēgt Spānijas Karalisti no sarunām par šo tēmu un apiet šīs grūtības.

71. Visbeidzot, Spānijas Karaliste apgalvo, ka ar apstrīdēto lēmumu atļautā ciešākā sadarbība patiesībā ir īpašs nolīgums EPK 142. panta nozīmē. Šajā tiesību normā ir noteikts, ka “ikviena dalībvalstu grupa saskaņā ar īpašu līgumu, kas paredz, ka Eiropas patentam, kas piešķirts attiecībā uz šīm valstīm, ir vienots raksturs to teritorijās, var paredzēt, ka attiecībā uz šīm valstīm piešķir tikai vienoto Eiropas patentu”. Spānijas Karalistes ieskatā, starptautiskajās tiesībās, konkrētajā gadījumā – EPK paredzēts mehānisms ir ticis ieviests Savienības tiesībās un tas tiek piedāvāts kā ciešāka sadarbība. Tādējādi ciešākas sadarbības mehānisms esot ticis izmantots citiem mērķiem, nekā Līgumos paredzētie.

72. Padome vispirms norāda, ka Spānijas Karalistes nepiedalīšanās ciešākā sadarbībā ir tikai un vienīgi tās pašas izvēle un ka Padomei nav bijis nodoma izslēgt Spānijas Karalisti un Itālijas Republiku no šīs sadarbības. Padome precizē, ka saskaņā ar apstrīdētā lēmuma preambulas 16. apsvērumu minētā sadarbība abām šīm dalībvalstīm joprojām ir atvērta un pieejama jebkurā brīdī.

73. Turpinot Padome norāda, ka ciešākas sadarbības mehānisms ir uzskatāms par izvēlētu pamatoti, ja nav iespējams panākt vienošanos visu dalībvalstu starpā. Tādējādi tās mērķis nav izslēgt konkrētas dalībvalstis. Turklāt Padome uzsver, ka atļaujas došana ciešākas sadarbības uzsākšanai ir saistāma ar visu dalībvalstu piekrišanu vienīgi Līgumos tieši noteiktos gadījumos, piemēram, kad ciešāka sadarbība atbilstoši LESD 329. panta 2. punktam attiecas uz ārpolitiku un kopējo drošības politiku.

74. Atspēkojot argumentu, ka ar apstrīdēto lēmumu tiek apiets LESD 118. panta otrajā daļā paredzētais vienprātības nosacījums, Padome norāda, ka prasība pēc vienprātības dalībvalstu starpā pastāvēt vienīgi starp tām dalībvalstīm, kuras piedalās ciešākas sadarbības uzsākšanā un tikai šajā brīdī. Tas konkrēti ir noteikts LESD 330. pantā, kurā ir paredzēts, ka vienprātība ir panākta tad, ja šādi balsojuši tikai ciešākā sadarbībā iesaistīto dalībvalstu pārstāvji.

75. Atspēkojot argumentu, ka ar apstrīdēto lēmumu tiek apiets EPK 142. pantā ietvertie noteikumi, Padome vispirms vērš uzmanību uz to, ka minētajā lēmumā šī tiesību norma nav norādīta. Tādējādi ar šo argumentu apstrīdētā lēmuma tiesiskums nevar tikt apšaubīts. Katrā ziņā Padome uzskata, ka nekas neļauj secināt, ka apstrīdētais lēmums būtu ticis pieņemts ar izslēdzošu mērķi vai lai sasniegtu citus mērķus, nekā tajā norādītie Tiesas judikatūras attiecībā uz pilnvaru nepareizu izmantošanu nozīmē.

76. Dalībvalstis, kā arī Komisija un Parlaments, kas iestājušies lietā Padomes prasījumu atbalstam, piekrit pēdējās argumentiem. It īpaši Nīderlandes Karaliste un Zviedrijas Karaliste atgādina, cik ilgas un neveiksmīgas bija sarunas, lai panāktu galīgu vienošanos par vienoto patentu. Tā kā izrādījās, ka šādu vienošanos nav iespējams panākt, tika izvēlēts ciešākas sadarbības mehānisms. Tāpēc šīs sadarbības mērķis esot bijis nevis izslēgt Spānijas Karalisti un Itālijas Republiku, bet gan virzīt uz priekšu integrācijas procesu šajā jomā.

77. Turklāt Francijas Republika norāda, ka iespēja uzsākt ciešāku sadarbību jomā, par kuru Padome lemj vienprātīgi, skaidri izriet no LESD 333. panta 1. punkta, kurā ir paredzēts, ka, “ja Līgumu noteikums, ko var piemērot attiecībā uz ciešāku sadarbību, paredz, ka Padome pieņem lēmumu vienprātīgi, tad Padome, lemjot vienprātīgi saskaņā ar 330. pantā noteikto kārtību, var pieņemt lēmumu, kurā paredz, ka tā pieņems lēmumu ar kvalificētu balsu vairākumu”.

78. Tāpat Čehijas Republika vērš uzmanību uz faktu, ka ciešāka sadarbība ļauj iesaistītajām dalībvalstīm sadarboties konkrētā jomā, neraugoties uz mazākuma izrādītu bloķēšanu. Šis dalībvalsts ieskatā – ciešāka sadarbība ir līdzsvarots risinājums situācijā, kad nav iespējams panākt vienošanos kādā konkrētā jomā. Šajā ziņā Nīderlandes Karaliste paskaidro, ka ciešākas sadarbības mehānisma mērķis ir nevis *in fine* panākt sadarbību visu dalībvalstu starpā, bet gan īstenot padziļinātu integrāciju un sadarbību to dalībvalstu starpā, kuras to vēlas.

79. Visbeidzot, atbildot uz Itālijas Republikas argumentu, ka ciešāka sadarbība nevarot tikt uzsākta gadījumā, ja dalībvalstis, kuras izlemj tajā nepiedalīties, principā ir ieinteresētas un vēlas piedalīties attiecīgās jomas likumdošanas procesā, Komisija norāda, ka, ja vienkārši paziņojumi par vēlmi piedalīties kādā integrācijas projektā tiktu atzīti par pietiekamu iemeslu, lai bloķētu ciešākas sadarbības mehānisma izmantošanu, tas pēc būtības liktu atzīt, ka ikvienai dalībvalstij ir veto tiesības.

2) Mans vērtējums

80. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesību akts ir saistāms ar pilnvaru nepareizu izmantošanu vienīgi tad, ja, pamatojoties uz objektīvām, atbilstošām un saskanīgām pazīmēm, tiek pierādīts, ka tas ir pieņemts tikai vai vismaz galvenokārt tāpēc, lai sasniegtu nevis tajā norādītos, bet gan citus mērķus, vai lai izvairītos no LESD īpaši paredzētas procedūras nolūkā pielāgoties konkrētā gadījuma apstākļiem²².

81. Tāpat kā Padome, kā arī dalībvalstis, Komisija un Parlaments, kas iestājušies lietā tās prasījumu atbalstam, es neuzskatu, ka apstrīdētais lēmums būtu pieņemts, nepareizi izmantojot pilnvaras.

82. Saskaņā ar LES 20. panta 1. punkta otro daļu ciešākas sadarbības mērķis ir veicināt Savienības mērķu sasniegšanu, aizsargāt tās intereses un pastiprināt integrācijas procesu. Ciešākas sadarbības mehānisma ieviešana ir tikusi pamatota ar pieaugošu nevienlīdzību dalībvalstu starpā un ar to specifiskajām interesēm vai vajadzībām²³. Ar šā mehānisma palīdzību kādu dalībvalstu grupai tiek ļauts un tās tiek mudinātas sadarboties Savienības ietvaros, nevis ārpus tās²⁴, ja tiek noskaidrots, ka šīs sadarbības mērķus Savienība nevar sasniegt vienoti. Citiem vārdiem, ciešāka sadarbība ir līdzeklis, ar kura palīdzību kādu dalībvalstu grupa, kas vēlas virzīties uz priekšu kādā konkrētā jomā, var vērsties pret bloķēšanu, vienlaikus rīkojoties Savienības institucionālajā ietvarā, ievērojot Līgumos paredzētos nosacījumus.

83. Tādējādi pats par sevi apstāklis, ka ar ciešākas sadarbības uzsākšanu vienotas patentaizsardzības izveides jomā atsevišķas dalībvalstis tiekot “izslēgtas”, jo tās nav vēlējušās piedalīties šajā sadarbībā, nepierāda, ka Padome, atļaujot minētās sadarbības uzsākšanu, būtu nepareizi izmantojusi savas pilnvaras. Tieši tāda ir ciešākas sadarbības mehānisma būtība, tomēr šī “izslēgšana” nav nenovēršama vai nelabojama, jo saskaņā ar LESD 328. panta 1. punkta pirmo daļu ciešāka sadarbība ir atvērta visām dalībvalstīm jebkurā brīdī un tai pat ir jāpanāk pēc iespējas plašāka dalībvalstu dalība tajā²⁵.

84. Turklāt es arī neuzskatu, ka Padomes mērķis, atļaujot uzsākt ciešāku sadarbību, būtu bijis apiet LESD 118. panta otrajā daļā paredzēto vienprātības nosacījumu.

85. Pirmkārt, man jāatgādina, ka ciešākas sadarbības mehānisms ir ticis izveidots, lai kādu dalībvalstu grupa varētu vērsties pret bloķēšanu kādā konkrētā jomā. Taču no minētā izriet, ka vislielākā iespēja šādi bloķēšanai pastāv jomās, kuras prasa vienprātību Padomē. Līdz ar to Padome, pirmkārt, konstatējot vienprātības neesamību attiecībā uz vienotā patenta valodu lietojuma regulējumu un, otrkārt, pretojoties šai bloķēšanai, atļaujot uzsākt ciešāku sadarbību, ir izmantojusi instrumentu, kas tās rīcībā ir nodots saskaņā ar Līgumu noteikumiem.

86. Otrkārt, jāprecizē, ka LESD ir tieši paredzēts, ka uz balsošanu attiecināmie noteikumi ir pārnesami un piemērojami attiecībā uz visām dalībvalstīm, kuras piedalās ciešākā sadarbībā. Tā LESD 330. panta pirmajā un otrajā daļā ir norādīts, ka Padomes apspriedēs var piedalīties visi Padomes locekļi, bet balsošanā piedalās tikai tie Padomes locekļi, kas pārstāv ciešākā sadarbībā iesaistītās dalībvalstis, un ka

22 — Īpaši skat. Tiesas 2006. gada 7. septembra spriedumu lietā C-310/04 Spānija/Padome (Krājums, I-7285. lpp., 69. punkts un tajā minētā judikatūra) un 2008. gada 15. maija spriedumu lietā C-442/04 Spānija/Padome (Krājums, I-3517. lpp., 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

23 — Skat. Prezidija 2003. gada 14. maija pavadvēstuli par ciešākas sadarbības mehānismu (CONV 723/03), 10. lpp., kas pieejama interneta vietnē: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs_all/committees/conv/20030520/723000fr.pdf.

24 — Turpat.

25 — LESD 328. panta 1. punkta otrā daļa.

vienprātība ir panākta tad, ja šādi balsojuši tikai iesaistīto dalībvalstu pārstāvji. Tādējādi lēmumu pieņemšanas process un balsošanas noteikumi vienmēr būs atkarīgi no jomas, kurā ciešāka sadarbība tiek īstenota. Konkrētajā gadījumā vienotā patenta valodu lietojums saskaņā ar LESD 118. panta otro daļu ir izšķirams ar iesaistīto dalībvalstu vienprātīgu lēmumu²⁶.

87. Visbeidzot, Spānijas Karaliste uzskata, ka apstrīdētais lēmums ir saistīts ar pilnvaru nepareizu izmantošanu tāpēc, ka ciešākas sadarbības mehānisma izmantošana realitātē paredzot Savienības tiesību akta formā izveidot starptautiskajām tiesībām piederīgu instrumentu, jo – šīs dalībvalsts ieskatā – apstrīdētā lēmuma mērķis esot apiet EPK 142. panta noteikumus. Šajā ziņā Spānijas Karaliste citē Komisijas 2011. gada 13. aprīļa priekšlikuma regulai, ar ko īsteno ciešāku sadarbību, lai izveidotu vienotu patentaizsardzību, 1. pantu, kurā ir noteikts, ka šī regula ir īpašs nolīgums EPK 142. panta nozīmē.

88. Tādējādi, kā to ir norādījusi arī Francijas Republika, ar šo argumentu faktiski tiek apšaubīts topošās regulas, ar ko paredzēts īstenot ciešāku sadarbību, nevis apstrīdētā lēmuma tiesiskums.

89. Katrā ziņā es neredzu, kādā veidā minētais arguments pierādītu, ka Padome ir vēlējusies sasniegt citus mērķus, nekā apstrīdētajā lēmumā norādītie.

90. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es uzskatu, ka nepastāv objektīvas, atbilstošas un saskanīgas pazīmes, kas pierādītu, ka apstrīdētais lēmums ir ticis pieņemts, lai sasniegtu nevis tajā norādītos, bet gan citus mērķus, vai lai izvairītos no Līgumos īpaši paredzētas procedūras.

91. Līdz ar to es uzskatu, ka pamats, kurā norādīts uz pilnvaru nepareizu izmantošanu, ir noraidāms kā nepamatots.

D – Par pamatu, kurā norādīts uz Savienības tiesu sistēmas pārkāpumu

1) Lietas dalībnieku argumenti

92. Spānijas Karaliste uzskata, ka apstrīdētajā lēmumā esot bijusi jāparedz tiesību aizsardzības regulējuma izveide vienotās patentaizsardzības jomā. Šajā ziņā tā norāda, ka savā 2011. gada 8. marta atzinumā Nr. 1/09²⁷ Tiesa atgādināja, ka tiesību aizsardzības sistēmu Savienībā veido tiesību aizsardzības līdzekļu un procedūru pilnīgs kopums, kura mērķis ir nodrošināt iestāžu aktu tiesiskuma kontroli²⁸. Tādējādi Spānijas Karaliste apgalvo, ka jaunu instrumentu ieviešana Savienības tiesībās, neparedzot tiesību aizsardzības līdzekļus un procedūras, kas nodrošina šo instrumentu tiesiskuma kontroli, neatbilst Savienības tiesību aizsardzības sistēmai tādā izpratnē, kā to ir paredzējuši Līgumu autori un kāda ir izveidojusies judikatūrā.

93. Padome, pirmkārt, piekrīt, ka ir jāpastāv efektīviem tiesību aizsardzības līdzekļiem un procedūrām, kas nodrošina intelektuālā īpašuma tiesības apliecinājošu dokumentu sistēmas tiesiskuma kontroli. Tas cita starpā ir paredzēts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā, un tas izrietot arī no Tiesas judikatūras.

26 — Turklāt Itālijas Republikas izvirzītais arguments pret Padomi ir visai pārsteidzošs, jo nešķiet, ka vienprātība būtu bijusi problēma laikā, kad tika atļauts uzsākt ciešāku sadarbību laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai piemērojamo tiesību jomā, kurā piedalās arī šī dalībvalsts un Spānijas Karaliste, lai gan viena ar šo sadarbību skartajām jomām ir minēta LESD 81. panta 3. punktā, kurā arī ir paredzēta nepieciešamība pēc vienprātības Padomē (skat. Padomes 2010. gada 12. jūlija Lēmumu 2010/405/ES, ar kuru atļauj ciešāku sadarbību attiecībā uz tiesību aktiem, kas piemērojami laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai (OV L 189, 12. lpp.)).

27 — Krājums, I-1137. lpp.

28 — 70. punkts.

94. Tomēr, otrkārt, Padome norāda, ka nav jārada atsevišķa tiesību aizsardzības sistēma vai specifiskas tiesību normas ikviena sekundārā tiesību akta pakļaušanai tiesas kontrolei un ka ir pārsteidzīgi apstrīdētajā lēmumā paredzēt atsevišķu tiesiskās aizsardzības ietvaru, kurā varētu apstrīdēt tādu atsevišķu tiesību aktu tiesiskumu, kuri vēl nav tikuši pieņemti.

95. Katrā ziņā Padome norāda, ka šāda regulējuma neesamība nenozīmē, ka tiesas kontrole nepastāv, jo dalībvalstu iestādēm ir pienākums organizēt šādu kontroli attiecībā uz visiem tiem strīdiem, kuru izšķiršana nav piekritīga Tiesai.

96. Dalībvalstis, kā arī Komisija un Parlaments, kuri iestājušies lietā Padomes prasījumu atbalstam, pievienojas pēdējās argumentācijai. It īpaši Komisija piebilst, ka jautājums par strīdu izšķiršanas kārtību vienotās patentaizsardzības jomā tiks noregulēts tad, kad tiks pieņemti tiesību akti, ar kuriem apstrīdētajā lēmumā paredzētā ciešākā sadarbība tiks ieviesta. Savukārt Zviedrijas Karaliste uzskata, ka tiesas kontroles regulējuma esamība nav apstrīdētā lēmuma tiesiskuma priekšnosacījums.

2) Mans vērtējums

97. Savu prasību Spānijas Karaliste, pamatojoties uz LESD 263. pantu, ir iesniegusi par Padomes lēmumu, ar kuru uz LESD 329. panta pamata tā atļāvusi uzsākt ciešāku sadarbību.

98. Tādējādi Tiesai ir jānoskaidro, vai ir tikuši ievēroti ciešākas sadarbības spēkā esamības nosacījumi. Tāpēc konkrētajā gadījumā Tiesas kontrolē ietilpst tikai noskaidrot, vai šis Padomes lēmums izpilda LES 20. pantā un LESD 326. pantā paredzētos nepieciešamos nosacījumus ciešākas sadarbības uzsākšanai.

99. Šajā ziņā norādāms, ka tiesību aizsardzības sistēmas izveide attiecībā uz vienoto patentu nav viens no atbilstošajos Līgumu pantos paredzētajiem nepieciešamajiem nosacījumiem ciešākas sadarbības uzsākšanai. Padomes dotā atļauja uzsākt ciešāku sadarbību ir vienīgi priekšnoteikums citu tiesību aktu pieņemšanai, ar kuriem tad šī ciešākā sadarbība ir detalizēti jāīsteno. Turklāt Komisija savā 2011. gada 13. aprīļa priekšlikumā par Eiropas Parlamenta un Padomes regulu, ar ko īsteno ciešāku sadarbību, lai izveidotu vienotu patentaizsardzību²⁹, ir pievērsusies jautājumam par vienotā patenta tiesiskās aizsardzības mehānismu³⁰.

100. Tāpēc, ņemot vērā iepriekš minēto, es uzskatu, ka pamats, kurā norādīts uz Savienības tiesību aizsardzības sistēmas pārkāpumu, ir noraidāms kā nepieņemams.

E – Par pamatu, kurā norādīts uz galējā līdzekļa nosacījuma neievērošanu

1) Lietas dalībnieku argumenti

101. Spānijas Karaliste un Itālijas Republika uzskata, ka Padome, ar apstrīdēto lēmumu atļaujot uzsākt ciešāku sadarbību, nav ievērojusi LES 20. panta 2. punktā paredzēto galējā līdzekļa nosacījumu. Norādāms, ka saskaņā ar šo tiesību normu Padome lēmumu, ar ko tā dod atļauju uzsākt ciešāku sadarbību, pieņem kā galējo līdzekli, ja tā konstatē, ka Savienība kopumā nevar pieņemtā termiņā sasniegt šādas sadarbības mērķus.

29 — COM(2011) 215, galīgā redakcija.

30 — Skat. šā priekšlikuma 10. pantu (8. lpp.).

102. It īpaši Spānijas Karaliste apgalvo, ka, kaut arī galējā līdzekļa jēdziens nav definēts, tas tomēr ir jāinterpretē sašaurināti. Konkrētajā gadījumā šis jēdziens esot jāinterpretē tā, ka apspriežamajai likumdošanas iniciatīvai jābūt saprātīgai un tā nedrīkst būt ļaunprātīga vai diskriminējoša, pretējā gadījumā vienošanos starp dalībvalstīm neesot iespējams panākt nekādā gadījumā.

103. Šajā ziņā Itālijas Republika atzīst, ka galējā līdzekļa nosacījuma ievērošanu Tiesa var kontrolēt ļoti ierobežotā apjomā, jo šādas izvēles tiesības piemīt Padomei, un Savienības tiesu loma ir tikai pārbaudīt, vai nav pieļauta acīmredzama kļūda vērtējumā. Tomēr konkrētajā gadījumā kļūda esot acīmredzama, ņemot vērā gan to, ka likumdošanas pakete attiecībā uz Eiropas patentu lielā mērā bija nepilnīga, gan arī to, ka valodu lietojumam veltītās pārrunas bija īsas.

104. Šajā ziņā Spānijas Karaliste un Itālijas Republika apgalvo, ka visas sarunu iespējas 27 dalībvalstu starpā nebija izsmeltas un ka attiecībā uz valodu lietojumu varēja tikt piedāvāti citi risinājumi. To ieskatā – laika posms, kas aptvēra brīdi no iepriekš minētā priekšlikuma Padomes regulai par valodu lietojumu, ko Komisija prezentēja 2010. gada 30. jūnijā, un priekšlikumu par ciešāku sadarbību, ar ko šī pēdējā iepazīstināja 2010. gada 14. decembrī³¹, nav pietiekams, lai uzskatītu, ka sasniedzamie mērķi nevar tikt īstenoti saprātīgā termiņā. Spānijas Karaliste un Itālijas Republika apgalvo, ka šis sešu mēnešu periods nav spējis nodrošināt bezkaislīgas un atklātas debates par iespējamiem valodu lietojuma risinājumiem. Salīdzinot konkrēto gadījumu ar uzsāktu ciešāku sadarbību par piemērojamo likumu laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai piemērojamo tiesību jomā, tās norāda, ka pagāja četri gadi līdz brīdim, kad Komisija prezentēja savu likumdošanas iniciatīvu un ka divus gadus pēc šā priekšlikuma izteikšanas notika pirmās sarunas par iespēju uzsākt ciešāku sadarbību.

105. Padomes ieskatā – Tiesas kontrolē šajā ziņā ietilpst tikai noskaidrot, vai apstrīdētais lēmums gadījumā nav pieņemts, pieļaujot acīmredzamu kļūdu vērtējumā. Tiesai esot visas iespējas izvērtēt, vai pie vienošanās par Savienības patentu ir iespējams nonākt saprātīgā termiņā. Šajā ziņā tā norāda, ka Līgumos ir noteikts vienīgi tas, ka starp priekšlikuma iesniegšanu un lēmumu atļaut ciešāku sadarbību ir jābūt atstarpei laikā. Svarīgie apstākļi, noskaidrojot, vai ir vai nav iespējams, ka sasniedzamie mērķi tiks īstenoti saprātīgā laika posmā, esot sarunu intensitāte un saturs, nevis to ilgums.

106. Padome arī piebilst, ka katrā ziņā starp iepriekš minēto priekšlikumu regulai par Savienības patentu un apstrīdētā lēmuma pieņemšanu ir pagājuši vairāk nekā 10 gadi.

107. Dalībvalstis, kā arī Komisija un Parlaments, kas iestājušies lietā Padomes prasījumu atbalstam, piekrīt, ka sarunas par valodu lietojuma regulējumu bija nonākušas strupceļā. Sevišķi Komisija piebilst, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, ja kāda persona uzskata, ka kompetentā iestāde ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, Savienības tiesām ir jānoskaidro, vai šī iestāde rūpīgi un objektīvi ir izvērtējusi visus tos konkrētā gadījuma apstākļus, uz kuriem ir balstīti tās secinājumi³². Komisija norāda, ka Spānijas Karaliste un Itālijas Republika nav paskaidrojušas, kādus faktiskos apstākļus vai apstākļus pēc būtības Padome nav ņēmusi vērā vai nav tos izvērtējusi pietiekami precīzi un objektīvi.

2) Mans vērtējums

108. Kā tika noskaidrots iepriekš, ciešāka sadarbība ir instruments kādas dalībvalstu grupas rīcībā, ja šīs valstis vēlas doties uz priekšu gadījumā, kad kādu darbību nav iespējams veikt ar Savienības piedalīšanos tajā kopumā. Šo instrumentu nekādā gadījumā nedrīkst izmantot, lai izvairītos no kompromisa, kas ir panākams pirmām kārtām. Tieši šis – manā ieskatā – ir iemesls, kādēļ šādi sadarbībai ir jābūt kā *galējam līdzeklim*, un arī tikai gadījumā, ja tiek noskaidrots, ka ar šo sadarbību sasniedzamos mērķus Savienība kopumā nav spējīga īstenot *saprātīgā termiņā*.

31 — Priekšlikums Padomes lēmumam, ar ko atļauj ciešāku sadarbību, lai izveidotu vienotu patentaizsardzību (COM(2010) 790, galīgā redakcija).

32 — Skat. it īpaši 2007. gada 18. jūlija spriedumu lietā C-326/05 P *Industrias Químicas del Vallés*/Komisija (Krājums, I-6557. lpp., 77. punkts un tajā minētā judikatūra).

109. Nedz galējā līdzekļa nosacījums, nedz arī saprātīga termiņa jēdziens Līgumos nav definēts.

110. Attiecībā uz galējā līdzekļa jēdzienu norādāms, ka pēc Amsterdamas līguma pieņemšanas LES 43. panta 1. punkta c) apakšpunktā, redakcijā, kas bija spēkā pirms Lisabonas līguma, bija paredzēts, ka ciešāka sadarbība var tikt īstenota vienīgi “gadījumā, ja Līgumos paredzētie mērķi nevar tikt sasniegti, piemērojot tam paredzētās atbilstošās procedūras”. Saskaņā ar šo regulējumu Padomei bija jānonāk līdz likumdošanas procesa beigām, un ciešāka sadarbība varēja tikt īstenota vienīgi gadījumā, ja piedāvātais pasākums tika noraidīts³³.

111. Ar Nicas līguma un īpaši ar Lisabonas līguma spēkā stāšanos šķiet, ka Līgumu izstrādātāji ir vēlējušies mikstināt šo nosacījumu, jo vairs nav ietverta atsauce uz “Līgumos paredzētajām atbilstošajām procedūrām”. Starp citu, no sarunām attiecībā uz Nicas līgumu izriet, ka galējā līdzekļa nosacījums bija plānots kā būtisks šķērslis ciešākas sadarbības uzsākšanai³⁴. Tādējādi šķiet, ka šis nosacījums ir saprotams nevis tikai kā konstatācija, ka tiesību akta projekts ir noraidīts balsojot, bet gan kā konstatācija, ka notiek reāla bloķēšana, kas potenciāli var notikt visos likumdošanas procesa līmeņos un kas liecina par neiespējamību panākt kompromisu³⁵. Tādējādi ciešākai sadarbībai būtu jābūt instrumentam, kas tiek izmantots kā galējs līdzeklis situācijā, kad izrādās, ka parastās likumdošanas procedūras ietvaros nav iespējams panākt nekādu kompromisu. Šajā ziņā Parlaments, lai definētu ciešāku sadarbību, ir izmantojis formulējumu “politiski kritiskas situācijas galīgais risinājums”³⁶.

112. Saprotams, ka Padomei, lai aizstāvētu un veicinātu kompromisa risinājumus, ir jāpārlicinās, ka ir acīmredzams, ka šis kompromiss nevar tikt panākts saprātīgā termiņā.

113. Tāpat Līgumā par Eiropas Savienību nav definēts arī saprātīga termiņa jēdziens. Tomēr norādāms, ka LES 20. panta 2. punktā ir precizēts, ka tas ir Padomes pienākums konstatēt, ka Savienība kopumā nevar saprātīgā termiņā faktiski sasniegt attiecīgās sadarbības mērķus. Manā ieskatā – tas ir izskaidrojams ar faktu, ka Padome ir vislabākajā situācijā, lai izvērtētu, vai pēc zināma laika posma tās ietvaros var tikt panākta vienošanās. Vienīgi Padome zina visus likumdošanas procesa aspektus, debašu tvērumu un iespējamās strupceļus, ar kuriem tai var nākties saskarties.

114. Ņemot vērā šos apstākļus, kā arī šo secinājumu 27.–29. punktā norādīto, es uzskatu, ka Padomei, noskaidrojot, vai atļauja uzsākt ciešāku sadarbību ir dodama kā galējais līdzeklis un izvērtējot, vai ar šo sadarbību sasniedzamos mērķus Savienība kopumā nevar īstenot saprātīgā termiņā, piemīt plaša rīcības brīvība.

115. Turklāt šo līgumu izstrādātāju gribu saglabāt Padomei plašu rīcības brīvību attiecībā uz galējā līdzekļa un saprātīga termiņa izvērtēšanu – manā ieskatā – apstiprina fakts, ka viņi vienlaikus ir parūpējušies noteikt termiņus un specifiskas procedūras attiecībā uz ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras izveidei un policijas iestāžu sadarbību. Attiecībā uz pirmo LESD 86. panta 1. punkta otrajā un trešajā daļā ir paredzēts, ka, ja nav panākta vienprātība par Eiropas Prokuratūras izveidošanu, tad dalībvalstu grupa, kurā ir vismaz deviņas dalībvalstis, var pieprasīt, lai regulas projekts tiktu nodots izskatīšanai Eiropadomē. Gadījumā, ja četru mēnešu laikā vienošanās netiek panākta un ja vismaz deviņas dalībvalstis vēlas uzsākt ciešāku sadarbību uz attiecīgā projekta pamata, tās atbilstīgi informē Parlamentu, Padomi un Komisiju. Tādā gadījumā uzskatāms, ka atļauja uzsākt ciešāku sadarbību ir dota. Tāda pati procedūra attiecas arī uz policijas iestāžu sadarbību³⁷.

33 — Par šo skat. Bribosia, H., “Les coopérations renforcées: quel modèle d'intégration différenciée pour l'Union européenne? – Analyse comparative du mécanisme général de la coopération renforcée, du projet de coopération structure permanente en matière de défense, et de la pratique d'autres coopérations renforcées ‘prédéterminées’ en matière sociale, au sein de l'Espace de liberté, sécurité et justice, et dans l'Union économique et monétaire”, 2007. gada 26. jūnija disertācija, Eiropas Universitātes institūts, Florence, 97. lpp.

34 — Skat. dalībvalstu valdību pārstāvju konferenci 2000. gada 4. oktobrī par Vācijas un Itālijas kopsavilkuma dokumentu (CONFER 4783/00), 4. lpp.

35 — Šajā ziņā skat. šo secinājumu 23. zemsvītras piezīmē minētās pavadvēstules 18. lpp.

36 — Skat. Rezolūciju par Amsterdamas līguma ieviešanu: ciešākas sadarbības ietekme, 10. punkts (OV 1998, C 292, 143. lpp.).

37 — Skat. LESD 87. panta 3. punkta otro un trešo daļu.

116. Līdz ar to, ņemot vērā, ka Padomei, noskaidrojot, vai ar ciešāku sadarbību īstenojamās mērķus Savienība kopumā nevar sasniegt saprātīgā termiņā LES 20. panta 2. punkta nozīmē, ir plaša rīcības brīvība, Tiesas kontrolē ietilpst tikai izvērtēt, vai šīs rīcības brīvības izmantošanā nav pieļauta acīmredzama kļūda vai notikusi pilnvaru nepareiza izmantošana, vai arī Padome nav acīmredzami pārsniegusi savas rīcības brīvības robežas³⁸.

117. Savienības tiesām it īpaši ir jākontrolē, vai Padome rūpīgi un objektīvi ir izvērtējusi visus tos atbilstošos konkrētās lietas apstākļus, kas ir tās secinājumu pamatā³⁹.

118. Pirmām kārtām, es uzskatu, ka, ņemot vērā Spānijas Karalistes un Itālijas Republikas, Padomes, kā arī personu, kuras iestājušās lietā šīs pēdējās prasījumu atbalstam, norādītos apstākļus un ņemot vērā dažādās darbības, kas *in fine* ir novedušas pie apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, Padome nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā.

119. Savā iepriekš minētajā 2010. gada 14. decembra priekšlikumā Padomes lēmumam Komisija ir norādījusi secīgos uzsāktā likumdošanas procesa posmus, kas izsmēlošāk ir aprakstīti apstrīdētā lēmuma preambulas 3. un 4. apsvērumā un kas pamato ciešākas sadarbības mehānisma izmantošanu konkrētajā gadījumā.

120. Tā, pirmo priekšlikumu regulai par Kopienas patentu Komisija prezentēja 2000. gada 1. augustā⁴⁰. Šā priekšlikuma mērķis cita starpā bija piedāvāt vienkāršus un uz zemām izmaksām orientētus tulkošanas noteikumus, atļaujot izsniegt patentu vienā no oficiālajām EPO valodām un nodrošināt prasību tulkošanu divās citās valodās. Tomēr no 2001. gada 26. novembra preses relīzes izriet, ka “Padome noturēja ilgas debates par dažādiem Kopienas patenta projekta aspektiem, īpaši par valodu lietojumu un dalībvalstu patentu iestāžu lomu attiecībā pret [EPO, bet ka, neraugoties uz] visām pieliktajām pūlēm, šajā Padomes sanāksmē vienošanos nebija iespējams panākt”⁴¹.

121. Turklāt no 2001. gada 20. decembra preses relīzes izriet, ka Padome pievērsās debatēm par Kopienas patenta izveidi, cita starpā pievēršot īpašu uzmanību valodu lietojumam, tomēr nepanākot vienprātīgu vienošanos⁴². Sarunas turpinājās līdz 2004. gada 11. martam⁴³, kad Padome secināja, ka politisku vienošanos nav iespējams panākt valodu lietojuma jautājuma dēļ⁴⁴.

122. Sarunas tika atjaunotas 2008. gadā Slovēnijas prezidentūras laikā. 2008. gada 23. maijā šī pēdējā piedāvāja pārstrādātu priekšlikumu Padomes regulai par Kopienas patentu⁴⁵. Savā iepriekš minētajā 2010. gada 14. decembra priekšlikumā Padomes lēmumam Komisija paskaidro, ka šis pārstrādātais priekšlikums regulai Padomē ir ticis gari apspriests nākamo prezidentūru laikā 2008. un 2009. gadā⁴⁶.

38 — Skat. it īpaši spriedumu lietā *Enviro Tech (Europe)* (minēts iepriekš, 47. punkts un tajā minētā judikatūra).

39 — Skat. spriedumu lietā *Industrias Químicas del Vallés*/Komisija (minēts iepriekš, 77. punkts un tajā minētā judikatūra).

40 — COM(2000) 412, galīgā redakcija.

41 — Skat. preses relīzes Nr. 14400/01 (Prese 440) par Padomes 2389. sanāksmi – iekšējais tirgus, patērētāji un tūrisms, 19. lpp., pieejama interneta vietnē: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/01/st14/st14400.fr01.pdf>.

42 — Skat. preses relīzes Nr. 15489/01 (Prese 489) par Padomes 2403. sanāksmi – iekšējais tirgus, patērētāji un tūrisms, 4. lpp., pieejama interneta vietnē: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/01/st15/st15489.fr01.pdf>.

43 — Skat. preses relīzes Nr. 6874/03 (Prese 59) par Padomes 2490. sanāksmi 2003. gada 3. martā – Konkurētspēja (iekšējais tirgus, rūpniecība un pētniecība), 15. lpp., pieejama interneta vietnē: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/03/st06/st06874.fr03.pdf>, un preses relīzes Nr. 15141/03 (Prese 337) par Padomes 2547. sanāksmi 2003. gada 26. un 27. novembrī – Konkurētspēja (iekšējais tirgus, rūpniecība un pētniecība), 11. lpp., pieejama interneta vietnē: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/03/st15/st15141.fr03.pdf>.

44 — Skat. preses relīzes Nr. 6648/04 (Prese 62) par Padomes 2570. sanāksmi 2004. gada 11. martā – Konkurētspēja (iekšējais tirgus, rūpniecība un pētniecība), 15. lpp., pieejama interneta vietnē: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/04/st06/st06648.fr04.pdf>.

45 — Priekšlikums pieejams Padomes interneta vietnē ar Nr. 9465/08.

46 — 4. lpp.

123. Visbeidzot, ar Lisabonas līguma spēkā stāšanos un ar jauno pamatu intelektuālā īpašuma tiesību noteikšanai, proti, LESD 118. pantu, Komisija 2010. gada 30. jūnijā pieņēma iepriekš minēto priekšlikumu Padomes regulai par tulkošanas noteikumiem attiecībā uz Eiropas Savienības patentu. Šis priekšlikums tika apspriests vairākās diskusijās⁴⁷, līdz visbeidzot Padomes 2010. gada 10. novembra sanāksmē tika panākta iztrūkstošā vienprātība attiecībā uz šo priekšlikumu⁴⁸. 2010. gada 10. decembrī Padome apstiprināja, ka pastāv nepārvaramas grūtības, kuru dēļ vienprātība nav iespējama ne konkrētajā brīdī, ne tuvākajā nākotnē⁴⁹.

124. Manā ieskatā, ievērojot konkrētās lietas apstākļus, Padome pamatoti nonāca pie secinājuma, ka pēc gadiem garām sarunām, kuras vienmēr beidzās bez rezultātiem, tā nespēj panākt visu dalībvalstu vienprātību un līdz ar to – tādu rīcību, kurā piedalītos visas dalībvalstis.

125. Tāpēc nešķiet, ka Padome būtu pieļāvusi acīmredzamu kļūdu situācijas vispārējā vērtējumā. Neviens parastās likumdošanas procedūras instruments neļāva pārvarēt bloķēšanu nedz konkrētajā brīdī, nedz arī nākotnē. Tādējādi ciešāka sadarbība izrādījās galējais līdzeklis, lai īstenotu sasniedzamos mērķus.

126. Līdz ar to, ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es uzskatu, ka pamats, kurā norādīts uz galējā līdzekļa nosacījuma pārkāpumu, ir jānoraida kā nepamatots.

F – Par pamatu, kurā norādīts uz LESD 118. panta pirmās daļas un LESD 326. panta, kā arī LESD 20. panta 1. punkta pirmās daļas pārkāpumu

1) Lietas dalībnieku argumenti

127. Spānijas Karalistes un Itālijas Republikas ieskatā – apstrīdētais lēmums esot pretrunā LESD 326. pantam, saskaņā ar kuru ciešāka sadarbība nedrīkst apdraudēt ne iekšējo tirgu, ne ekonomisko, sociālo vai teritoriālo kohēziju un nedrīkst radīt ne šķēršļus, ne diskrimināciju tirdzniecībā starp dalībvalstīm, nedz arī radīt traucējumus dalībvalstu savstarpējā konkurencē.

128. Spānijas Karaliste un Itālijas Republika apgalvo, ka ar šo lēmumu atļautā ciešākā sadarbība veicināšot to, ka ar inovatīvajiem produktiem saistītās ekonomiskās un komerciālās aktivitātes būšot neizdevīgi tām dalībvalstīm, kuras šajā sadarbībā nepiedalās. Turklāt tās uzskata, ka šī sadarbība apraud iekšējo tirgu, brīvu konkurenci un brīvu preču apriti, jo vienotajam patentam juridisks spēks ir paredzams tikai daļā Savienības teritorijas.

129. Spānijas Karaliste un Itālijas Republika apgalvo, ka apstrīdētais lēmums izraisot diskrimināciju uzņēmumu starpā, jo saskaņā ar apstrīdētā lēmuma preambulas 7. apsvērumā paredzēto valodu lietojuma regulējumu uzņēmumiem, kuru darba valodas ir vācu, angļu vai franču valoda, inovatīvo produktu tirdzniecībā būšot priekšrocības attiecībā pret tiem uzņēmumiem, kuri šādas valodas nelieto. Arī tas esot uzskatāms par LESD 326. panta pārkāpumu.

130. Itālijas Republika piebilst, ka saskaņā ar LESD 118. panta pirmo daļu Eiropas intelektuālā īpašuma tiesības apliecinošajam dokumentam jābūt vienotai iedarbībai visā Savienības teritorijā, pretējā gadījumā tas nav realizējams. Taču konkrētajā gadījumā ciešāka sadarbība neizpildot šo nosacījumu, jo tās rezultātā iekšējais tirgus tiekot sašķelts.

47 — Īpaši skat. Padomes dokumentus ar Nr. 13031/10, Nr. 14377/10 un Nr. 15395/10.

48 — Skat. preses relīzi Nr. 16041/10 (Prese 297) par Padomes ārkārtas sanākumi 2010. gada 10. novembrī – Konkurētspēja (iekšējais tirgus, rūpniecība un pētniecība).

49 — Skat. apstrīdētā lēmuma preambulas 4. apsvērumu.

131. Turklāt minētā ciešākā sadarbība kavējot industriālās politikas vienotu attīstību un veicinot atšķirību pieaugumu starp dalībvalstīm tehnoloģiskā ziņā, tādējādi apdraudot ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju. Patentu sistēmas mērķis esot skaidri noteikt robežas tiesībām uz izgudrojumu, stimulēt investīciju piesaisti pētniecībai un attīstībai un radīt pamatu uz tehnoloģijām orientētam tirgum. Tādējādi ar ciešāku sadarbību izveidotā sistēma dalībvalstīm, kuras piedalās šajā sadarbībā, radot būtiskas priekšrocības salīdzinājumā ar dalībvalstīm, kuras tajā nepiedalās. Spānijas Karaliste piebilst, ka Padomes iecerētais valodu lietojums izšķirošā veidā ierobežošot zināšanu pārnesi un līdz ar to – arī atsevišķu dalībvalstu ekonomisko un tehnoloģisko attīstību, ņemot vērā, ka to dalībvalstu uzņēmumi, kuri pārvalda vienotā patenta oficiālās valodas, tiešākā veidā piekļūs patentus aprakstošajos dokumentos ietvertajām zināšanām. Tādējādi šīm konkrētajām dalībvalstīm būšot daudz labvēlīgāki apstākļi, lai radītu inovācijas un panāktu nozīmīgāku un straujāku ekonomisko izaugsmi, iepretim dalībvalstīm, kurām pieeja šai informācijai būšot ierobežota vai pat vispār liegta.

132. Visbeidzot, Spānijas Karaliste apgalvo, ka apstrīdētais lēmums, ar kuru ciešāka sadarbība atļauta, neizpilda nosacījumu par integrācijas procesa stiprināšanu Savienībā, tādējādi pārkāpjot LES 20. panta 1. punktu. Tā uzskata, ka šī ciešākā sadarbība nevis stiprina integrācijas procesu, bet gan tieši bremzē to, ņemot vērā, ka realitātē tās mērķis ir izslēgt dalībvalstis, kuras ir norādījušas uz nopietnām problēmām piedāvātajā vienotā patenta valodu lietojuma regulējumā. Nosakot konkrētu valodu lietojuma regulējuma modeli, Padome uzspiež politisku izvēli, kas rada šķelšanos Savienībā un kas nekādi neliecina par ciešākas sadarbības mehānismam piemītošo integrācijas raksturu.

133. Padome nesaredz, kādā veidā konkrētā ciešākā sadarbība un it īpaši ar to noteicamais valodu lietojums apdraudētu ekonomisko, sociālo vai teritoriālo kohēziju. Tā uzskata, ka nav nekāda pamata pieņemt, ka lūgumu izsniegt patentu Spānijas Karalistē un Itālijas Republikā kļūs daudz mazāk.

134. Padome norāda, ka pašlaik uzņēmumiem ir izvēle vai nu lūgt izsniegt Eiropas patentu visās dalībvalstīs, vai arī prasīt aizsardzību dažās no tām, kas arī rada tirgus šķelšanos. Ar vienoto patentu piedāvātā jaunā aizsardzība būšot papildu iespēja, kas pieejama visiem uzņēmumiem neatkarīgi no to ģeogrāfiskās izcelsmes un kas samazināšot tirgus šķelšanos, jo uzņēmumi varēs baudīt vienotā patenta aizsardzību to 25 dalībvalstu teritorijās, kuras piedalās ciešākajā sadarbībā. Realitātē Spānijas Karalistes un Itālijas Republikas norādītās tirgus šķelšanās cēlonis esot nevis apstrīdētais lēmums, bet gan pašreizējā situācija.

135. Atbildot uz Spānijas Karalistes argumentu, ka apstrīdētais lēmums radot diskrimināciju saistībā ar tajā paredzēto valodu lietojumu, Padome norāda, ka šis arguments ir acīmredzami neatbilstošs un nepieņemams, jo valodu lietojuma galīgie noteikumi, ņemot vērā, ka tie vēl nav pieņemti, vēl nemaz neesot zināmi.

136. Dalībvalstis, kā arī Komisija un Parlaments, kuri iestājušies lietā Padomes prasījumu atbalstam, pievienojas pēdējās argumentiem. Komisija it īpaši uzsver, ka apstrīdētais lēmums ir tikai un vienīgi procesuālas dabas lēmums un ka tajā ir noteikta ciešākas sadarbības piemērošanas joma un mērķi, kuriem vēl būs jāieņem galīgās aprises. Attiecīgā gadījumā iekšējā tirgus apdraudējums varētu izrietēt vienīgi no materiālo tiesību normām, cita starpā tām, kuras regulē valodu lietojumu, bet kuras vēl nav pieņemtas. Tiesai esot jāpārbauda vienīgi tas, vai ar apstrīdēto lēmumu ir atļauta tāda ciešāka sadarbība, kas pārkāpj Līgumu noteikumus. Šajā ziņā Komisija atgādina Tiesas 2010. gada 8. jūnija spriedumu lietā *Vodafone u.c.*⁵⁰, kurā ir norādīts, ka Tiesa ir atzinusi plašu Savienības likumdevēja rīcības brīvību jomās, kurās tam ir jāizdara kā politiska, tā arī ekonomiska vai sociāla rakstura izvēles, un kurās tam ir

50 — Spriedums lietā C-58/08 (Krājums, I-4999. lpp.).

jāveic kompleksi izvērtējumi un novērtējumi. Tādējādi Tiesai neesot jānoskaidro, vai šādā jomā pieņemts lēmums ir bijis vienīgais vai labākais iespējamais, un šāda lēmuma tiesiskumu var ietekmēt vienīgi tā acīmredzama nepiemērotība to mērķu sasniegšanai, kādus ir izvirzījušas kompetentās iestādes⁵¹.

2) Mans vērtējums

137. Lēmumā, ar kuru tiek atļauts uzsākt ciešāku sadarbību, tiek definēts procesuālais ietvars, kuru ievērojot vēlāk tiks pieņemti citi tiesību akti, lai praktiski īstenotu šo sadarbību. Tādējādi ir jānošķir šāda lēmuma tiesas kontrole no tiesas veicamās kontroles pār tādiem lēmumiem, kas ciešākas sadarbības ietvaros pieņemti vēlāk.

138. Tā, kaut gan apstrīdētajā lēmumā Padome faktiski ir norādījusi to, ko varētu uzskatīt par vienotā patenta valodu lietojuma regulējumu, jautājums par šo regulējumu nav noteicošs lēmuma, ar kuru atļauts uzsākt ciešāku sadarbību, spēkā esamībai. Šis jautājums ir risināms vēlāk, un tā risinājums ir jānoformē atsevišķa tiesību akta veidā, kas pieņemts ar vienbalsīgu ciešākā sadarbībā iesaistīto valstu lēmumu atbilstoši LESD 118. panta otrajai daļai. Šāda tiesību akta izvērtējumu Tiesa varētu veikt vienīgi gadījumā, ja par to tiktu celta atsevišķa prasība.

139. Konkrētajā lietā Tiesas kontrolē ietilpst atbildēt vienīgi uz jautājumu par to, vai apstrīdētais lēmums izpilda LES 20. pantā un LESD 326. un nākamajos pantos ietvertos nosacījumus ciešākas sadarbības uzsākšanai⁵².

140. Tāpēc es uzskatu, ka Spānijas Karalistes un Itālijas Republikas argumentācija attiecībā uz vienotā patenta valodu lietojumu un LESD 118. panta pirmo daļu ir jānoraida kā nepieņemama.

141. Tomēr tik un tā ir jāpārbauda, vai, pieņemot apstrīdēto lēmumu, ir ievēroti LESD 326. pantā ietvertie nosacījumi. Spānijas Karaliste un Itālijas Republika uzskata, ka apstrīdētais lēmums šos nosacījumus neizpilda, jo šādā veidā atļauta ciešāka sadarbība apdraud iekšējo tirgu, kā arī ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju. Turklāt šī sadarbība radot šķēršļus un diskrimināciju tirdzniecībā starp dalībvalstīm, kā arī traucējumus dalībvalstu savstarpējā konkurencē.

142. Šo secinājumu 27.–29. punktā norādīto iemeslu dēļ Tiesas kontrolē ietilpst pārbaudīt vienīgi to, vai Padome nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā. Precīzāk, Tiesai ir jāpārlicinās, vai atļauja uzsākt ciešāku sadarbību vienotas patentaizsardzības izveides jomā ir acīmredzami nepiemērota⁵³, ciktāl tā varētu apdraudēt iekšējo tirgu, kā arī ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju un radīt šķēršļus un diskrimināciju tirdzniecībā starp dalībvalstīm, kā arī izraisīt traucējumus dalībvalstu savstarpējā konkurencē.

143. Manā ieskatā – nekas par to neliecina, ir gluži pretēji.

144. Apstrīdēto lēmumu Padome ir pieņēmusi, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu. Šajā priekšlikumā Komisija ir vērtējusi, vai ar paredzēto ciešāko sadarbību tiks ievēroti atbilstošie Līgumu noteikumi. Šajā nolūkā tā ir atgādinājusi, ka ar EPK izveidotās sistēmas ietvaros līdzās pastāv dažādas valstu patentu sistēmas un Eiropas sistēma. Komisijas ieskatā – šāda patentu sistēmu dažādība rada augsni patentaizsardzības sašķelšanai⁵⁴. Cita starpā Komisija ir pamatojusies uz 2010. gadā veiktu

51 — Šā sprieduma 52. punkts.

52 — Skat. šo secinājumu 98. punktu.

53 — Šajā ziņā skat. spriedumu lietā *Swedish Match* (minēts iepriekš, 48. punkts un tajā minētā judikatūra) un 2006. gada 10. janvāra spriedumu lietā C-344/04 *IATA* un *ELFAA* (Krājums, I-403. lpp., 80. punkts un tajā minētā judikatūra).

54 — Skat. iepriekš minētā Komisijas priekšlikuma 9. un 10. lpp.

ietekmes analīzi⁵⁵, kurā tā ir pētījusi ar dažādu patentu sistēmu esamību saistītās problēmas un centusies rast atbilstošus risinājumus. Cita starpā Komisija ir konstatējusi, ka praksē patentu īpašnieki izvēlas aizsargāt savus izgudrojumus ierobežotā skaitā dalībvalstu, un tam iemesls ir tulkošanas augstās izmaksas un sarežģītība, novērtēšanas kritēriji, obligātie maksājumi un prasība paziņot pilnvarotu pārstāvi⁵⁶.

145. Padome, cita starpā pamatojoties uz minēto priekšlikumu⁵⁷, uzskata, ka ciešāka sadarbība vienotas patentaizsardzības jomā stimulētu zinātnisko un tehnoloģisko progresu, kā arī iekšējā tirgus darbību. Vienotas patentaizsardzības izveide uzlabotu patentaizsardzības līmeni visai attiecīgo dalībvalstu grupai, nodrošinot iespēju iegūt vienotu aizsardzību visā iesaistīto dalībvalstu teritorijā, kā arī samazinātu izmaksas un atvieglotu procedūras šajās dalībvalstīs⁵⁸.

146. Turklāt apstrīdētā lēmuma preambulas 14. apsvērumā Padome precizē, ka ciešākā sadarbībā neiesaistīto dalībvalstu uzņēmumiem vajadzētu būt iespējai pretendēt uz vienotu patentaizsardzību iesaistīto dalībvalstu teritorijā ar tādiem pašiem nosacījumiem kā iesaistīto dalībvalstu uzņēmumiem.

147. Es neuzskatu, ka Padomes vērtējumā būtu saskatāma acīmredzama kļūda.

148. Ir skaidrs, ka viena izgudrojuma aizsardzības diferencēšana Savienībā izraisa iekšējā tirgus šķelšanos, īpaši tāpēc, ka kādās dalībvalstīs šāda aizsardzība var pastāvēt, bet citās nē⁵⁹. Līdz ar to patentu īpašniekiem ir ļoti grūti aizkavēt, ka dalībvalstīs, kurās viņu patenti nav reģistrēti, tirgū tiek laisti produkti un preces no trešajām valstīm, kas pārkāpj šos patentus.

149. Ciešāka sadarbība attiecībā uz vienota patenta izveidi, kuram būtu vienāds juridiskais spēks vairākās dalībvalstīs, šajā gadījumā – 25 dalībvalstīs, noteikti veicina iekšējā tirgus darbības uzlabošanu un samazina tirdzniecības šķēršļus un konkurences traucējumus dalībvalstu starpā. Šajā ziņā Tiesa jau kopš 1968. gada ir atzinusi⁶⁰, ka rūpnieciskā īpašuma aizsardzību regulējošie valstu tiesību akti Savienībā vēl nav tikuši unificēti un ka šādas unifikācijas trūkuma dēļ rūpnieciskā īpašuma aizsardzības nacionālais raksturs un tiesību aktu atšķirības šajā jomā var radīt šķēršļus brīvai patentēto preču aprītei un apdraudēt konkurenci kopējā tirgū⁶¹.

150. Turklāt es nesaskatu, kādā veidā šādas ciešākas sadarbības uzsākšana apdraudētu ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju. Saskaņā ar LESD 174. pantu Savienība, lai veicinātu tās vispārēju harmonisku attīstību, paredz un īsteno darbības, kas stiprina tās ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju. Savienība it īpaši tiecas mazināt būtiskas dažādu reģionu attīstības līmeņa atšķirības un vismazāk attīstīto reģionu atpalicību. Tātad mērķis ir nodrošināt Savienības pilsoņiem vienlīdzīgas iespējas un dzīves kvalitāti ikvienā Savienības dalībvalstī.

151. Konkrētajā gadījumā nav šaubu, ka mehānisms, kas ir vērsts uz to, lai izveidotu vienotu patentu ar vienotu tā aizsardzību vairākās Savienības dalībvalstīs, veicina harmonisku Savienības attīstību, jo tā ieviešanas dēļ samazinātos starp dalībvalstīm pastāvošās atšķirības. Turklāt šāda patenta priekšrocības būtu iespējas baudīt visiem tirgus dalībniekiem, jo tā iegūšanā nav nozīmes patenta pieprasītāja izcelsmes vietai⁶².

55 — Skat. Komisijas *travaux préparatoires*, konkrēti – pavadvēstuli 2010. gada 30. jūnija priekšlikumam Padomes regulai par Eiropas Savienības patenta tulkošanas kārtību (SEC(2010) 796). Šis dokuments ir pieejams angļu valodā.

56 — 9.–12. lpp.

57 — Skat. apstrīdētā lēmuma preambulas 3. un 7. apsvērumu.

58 — Skat. šā lēmuma preambulas 11. apsvērumu.

59 — Šajā ziņā skat. 1995. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-350/92 Spānija/Padome (*Recueil*, I-1985. lpp., 34.–36. punkts).

60 — 1968. gada 29. februāra spriedums lietā 24/67 Parke un Davis (*Recueil*, 81. lpp.).

61 — 109. lpp.

62 — Skat. apstrīdētā lēmuma preambulas 14. apsvērumu.

152. Tāpēc man nešķiet, ka Padome, atļaujot uzsākt ciešāku sadarbību vienotas patentaizsardzības izveides jomā, būtu pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā.

153. Līdz ar to, ņemot vērā iepriekš minēto, es uzskatu, ka pamats, kurā norādīts uz LESD 118. panta pirmās daļas un 326. panta, kā arī LES 20. panta 1. punkta pārkāpumu, ir jānoraida kā daļēji nepieņemams un kā daļēji nepamatots.

G – Par pamatu, kurā norādīts uz LESD 327. un 328. panta pārkāpumu

1) Lietas dalībnieku argumenti

154. Spānijas Karaliste atgādina, ka LESD 327. pantā ir paredzēts, ka ciešākas sadarbības gadījumā ievēro to dalībvalstu kompetenci, tiesības un pienākumus, kuras šādā sadarbībā nepiedalās. Taču Padome esot pieņēmusi tādu valodu lietojuma regulējumu, kas tai liedz EPK 65. pantā paredzētās tiesības prasīt patenta specifikācijas tulkošanu spāņu valodā, lai tam varētu būt juridisks spēks Spānijā. Turklāt tā apgalvo, ka ar apstrīdēto lēmumu neesot ievērotas Spānijas Karalistes tiesības piedalīties ciešākā sadarbībā nākotnē, jo Padome ir pieņēmusi tādu valodu lietojuma regulējumu, ko šī dalībvalsts nevarot akceptēt.

155. Šajā ziņā Padome uzskata, ka Spānijas Karalistes nepiedalīšanās ciešākajā sadarbībā ir tikai un vienīgi šīs pēdējās pašas izvēle. Tā piebilst, ka ir saprotami un pamatoti, ka, ja Savienības iestādes kādā jomā pieņem kopīgus noteikumus, tad dalībvalstis šajā jomā nevar lemt tikai pēc saviem ieskatiem.

156. Turklāt Padome un personas, kuras iestājušās lietā tās prasījumu atbalstam, uzskata, ka šis pamats ir pamatots ar nepareizu premisu, ka Spānijas Karalistei vai Itālijas Republikai faktiski vai juridiski nebūšot iespējams piedalīties šajā sadarbībā.

2) Mans vērtējums

157. Es saprotu, ka ar šo pamatu Spānijas Karaliste apgalvo, pirmkārt, ka apstrīdētais lēmums tai liedzot EPK 65. pantā paredzētās tiesības prasīt patenta specifikācijas tulkošanu spāņu valodā, lai tam varētu būt juridisks spēks Spānijā, tādējādi pārkāpjot LESD 327. pantu, un, otrkārt, ka nav ievērots LESD 328. pantā nostiprinātais princips, ka ciešāka sadarbība ir atvērta tajā neiesaistītajām valstīm, jo šī sadarbība paredz tādu valodu lietojuma regulējumu, kādu Spānijas Karaliste nevarot akceptēt.

158. Es uzskatu, ka šis pamats ir nepieņemams.

159. Šā pamata ietvaros Spānijas Karaliste balsta savu argumentāciju uz vienotā patenta valodu lietojumu, un it īpaši uz 2011. gada 13. aprīļa priekšlikumu Padomes regulai, ar ko īsteno ciešāku sadarbību, lai izveidotu vienotu patentaizsardzību, un kas attiecas uz piemērojamo tulkošanas kārtību⁶³.

160. Taču, kā es norādīju šo secinājumu 138. un 139. punktā, jautājums par valodu lietojuma regulējumu nav noteicošs lēmuma, ar kuru atļauts uzsākt ciešāku sadarbību, spēkā esamības nosacījums.

161. Patiesībā Spānijas Karaliste šādi apstrīd topošās Padomes regulas, ar ko īsteno ciešāku sadarbību, lai izveidotu vienotu patentaizsardzību, un kas attiecas uz piemērojamo tulkošanas kārtību, tiesiskumu.

63 — COM(2011) 216, galīgā redakcija.

162. Līdz ar to es uzskatu, ka šis pamats ir jānoraida kā nepieņemams.

IV – Secinājumi

163. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es iesaku Tiesai:

- 1) noraidīt prasības;
- 2) piespriest Spānijas Karalistei (lieta C-274/11) un Itālijas Republikai (lieta C-295/11) segt savus tiesāšanās izdevumus un arī Eiropas Savienības Padomei un personām, kas iestājušās lietā, segt savus tiesāšanās izdevumus pašām.